

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000,—, pol strani din 1000,—,
četrtni strani din 500,—, 1/4 strani
din 250,—, 1/8 strani din 125,—
Mali oglasi vsaka beseda din 1,—

Eno leto evropske vojne

Dne 1. septembra 1939 dopoldne se je sestal v Berlinu na izredno zasedanje nemški državni zbor. Ob tej priliki je sporočil kancler Hitler, da so prekoračile tega dne nemške čete zjutraj nemško-poljsko mejo in so začele sovražnosti. Še poprej so zasedle nemške čete Gdansk, ki je bil še istega dne priključen k rajhu.

Po uspešno zaključeni vojni na Poljskem je Hitler 6. oktobra 1939 v svojem govoru pred državnim zborom stavil zapadnima velesilama svoje mirovne predloge in pogoje, ki pa sta jih zapadni velesili takoj odbili. Tako se je vojna, ki se je začela najprej kot nemško-poljski oboroženi spopad, nadaljevala in prenesla na zapad. Na tem glavnem, zapadnem bojišču pa je več kot pol leta ostala na kopnem tako rekoč negibna.

V vojno mrtvilo je posegla Nemčija z zasedbo Danske in Norveške v noči od 9. na 10. april 1940.

Slika Evrope je že bila močno spremenjena, ko se je Nemčija odločila za napadom na Nizozemsko, Belgijo in Luksemburško (v noči od 10. na 11. maj letošnjega leta), da začne svojo

ofenzivo tudi na glavnem, zapadnem bojišču. Nizozemska je že po šestih dneh opustila nadaljnjo borbo, medtem ko se je Belgija vdala po 14 dneh. A tudi Francija se po teh zlomih ni mogla več dolgo upirati nemškemu pritisku, kateremu se je 10. junija letos z vstopom Italije v vojno pridružil še italijanski od juga. Nova francoska vlada, ki jo je po odstopu Reynauda sestavil 16. junija 1940 maršal Pétain, je sklenila zaprositi Nemčijo za premirje. Sporazum o premirju je bil z Nemčijo podpisan 22. junija letos, z Italijo pa že dva dni nato, nakar so bile 25. junija zjutraj sovražnosti ustavljene.

Ko je bila Francija na tleh, je stavil Hitler 19. junija v državnem zboru v Berlinu mirovno ponudbo v obliki mirovnega poziva na razum angleškega naroda. Tudi ta ponudba je ostala brez odziva v Angliji in za tem se je začela odločilna vojna med Nemčijo in Anglijo.

Pređen podamo kratko bilanco enoletne evropske vojne, bomo orisali v boljše razumevanje tekočih vojnih dogodkov položaj Nemčije in Anglije v minulem tednu, kar se tiče dnevnih zračnih bojov.

Vojni položaj preteklega tedna

Nemčija in Anglija

Zadnja polovica minulega tedna je bila zaključena v znamenju znatne poživitve nemških zračnih navalov na Anglijo pod geslom »načrtnega uničevanja vojaško važnih sovražnih naprav«. Začasno je stopilo v ospredje mesto bliskovitega nemškega izkrcanja počasno rušenje angleških industrijskih središč. Nikakor ne moremo z gotovostjo trditi, da bo ta napadalen način stalen, ker ga lahko Nemci vsak čas zamenjajo z vpadom po morju in iz zraka.

Po angleških poročilih so v minulem tednu Nemci spremenili svoj prvotni način zračnih napadov. Nemško vodstvo se je prepričalo, da opravijo težki bombniki primeroma le malo, kakor hitro jih motijo in ovirajo pri odmetavanju bomb sovražna lovška letala. Poveljniki nemškega letalstva pošiljajo z bombnimi zračnimi skupinami lovška letala, ki se borijo s sovražnimi lovci in poskušajo pripraviti bombnikom več neoviranosti in sigurnosti pri spuščanju bomb.

V minulem tednu so izvedli nemški letalci več nočnih poletov s posameznimi bombniki, od katerih so dosegli nekateri območje Londona.

Angleški bombniki so pa napadali noč za nočjo severno-zapadno in zapadno Nemčijo istotako s ciljem »načrtnega uničevanja važnih sovražnih vojaških naprav«. Tudi angleški letalci so dosegli na svojih bojnih poletih Berlin.

V minulem tednu pa niso bili ne na eni in ne na drugi strani doseženi uspehi, kateri bi bili količnik odločilnega pomena. Točne podatke o obojestranskih izgubah pri teh uničevalnih poletih bomo zvedeli šele po vojni. Vsekakor pa nam pričajo dnevni letalski napadi, da bi znala postati vojna res dolgotrajna.

Italija in Anglija v Afriki

Medtem ko še ni pričel odločilni napad na Anglijo, ampak ga samo uvajajo medsebojni uničevalni zračni napadi, so pripravili Italijani v Afriki svoj pohod proti Egiptu.

Napad na Egipt in na Sueški prekop iz italijanske libijske strani je sicer težaven, ker onemogoča puščavska pokrajina razvoj širokih front, a so ga Italijani v glavnem že organizirali, da pride do odločitve glede severno-vzhodne Afrike in glede vzhodnega dela Sredozemskega morja.

na oporišča za nemške napade na Angleže. Na drugi strani pa se je z vstopom Italije v vojno število angleških sovražnikov pomnožilo za eno velesilo, ki s svojim letalstvom in brodovjem ogroža tolikanj odločilni ter mogočni položaj Anglije v Sredozemlju.

Anglija beleži le tri uspehe

Angleži sami priznavajo, da so želi v preteklem vojnem letu velike neuspehe in so zagrešili naravnost usodepolne napake, katere se bodo dale v bodočnosti le zelo težko popraviti. Kljub vsem tem udarcem beleži angleška enoletna vojna bilanca tri uspehe:

1. Pomembnejši uspeh so si priborili Angleži nad nemškim brodovjem, ko je šlo za zasedbo Norveške po Nemcih. V norveških morjih so utrpeli nemške bojne ladje izgube, katere se bodo dale le zelo težko nadomestiti.

2. Angleži prištevajo k svojim uspehom uničenje francoskega bojnega brodovja v afriških pristaniščih pred Oranom in Dakarjem. S pomočjo italijanskih in francoskih pomorskih edinic bi bili postali Nemci za Angleže na morju presneto neprijetni in nevarni.

3. Tretji angleški uspeh bi naj bil odpor angleškega letalstva, ki kljubuje in se ustavlja že tedne nemškim zračnim navalom na angleški otok.

Našteti angleški uspehi so vplivali doslej če že ne odločilno pa vsaj znatno zavlačevalno na potek vojne.

Od vojne prizadeti nevtralci

Pri površnem pregledu enoletne vojne bilance evropskih velesil moramo še posebno podčrtati, da je prineslo minulo vojno leto marsikaj neprijetnega za nevtralce. Usoda nevtralnih držav, katere je zasedla v preteklem letu Nemčija, da je lahko navalila na Francijo in Anglijo, je znana. Enoletna pomorska zapore je hudo udarila vse one evropske manjše nevtralce, ki še niso občutili vojnih grozot od strani kakega napada. V teh od vojne ne naravnost prizadetih državah je pomanjkanje surovin in življenjskih potrebščin že tako v živo občuteno, da se bodo težko prebile skozi drugo vojno zimo, zlasti še radi skrajno kritične letošnje letine in popolnoma onemogočenega uvoza iz Amerike.

O bratje, jaz ne spim,
le čakam čas
in čakam Vas,
da gremo skupaj
čez št. Vid
med brate
našo Zilo pit!

Napis na Malgajevem spomeniku na Tolstem vrhu

Enoletni uspeh na obeh straneh

Kaj je dosegla Nemčija v enoletni vojni?

V resnici in nepristransko vzeto, je prinesla enoletna vojna Angležem le neuspehe. Od dveh zaveznikov, ki sta se borila ob izbruhu vojne na angleški strani, sta danes oba, Poljska in Francija, kot sobojevnika praktično popolnoma izločena. Kar se še danes od

Poljakov in Francozov bojuje ramo ob rami z Angleži, so le že preostanki nekoč velikih armad. Obrambni zid nevtralcev, ki je varoval Anglijo pred nemškim napadom preko Danske in Holandske ter Belgije, je že davno prebit od Hitlerjevih armad. Omenjene nevtralne zaščitnice angleškega otoka so celo postale glav-

Sokolstvo in prostozidarstvo

Sokolstvu je stalo ob zibelki lažnivo svobodomije in naprednjaštvo. Ustanovitelj mu je bil dr. Tyrš, ki je bil češkega rodu. O njegovem svetovnem nazoru je zapisal »Tyršev Zbornik« (1. 1929) to-le sodbo: »Tyrš ni mogel verovati v krščanskega osebnega Boga in v nadnaravno razodetje; zato se je naslonil na naravne ideale lepote in dobrote.« Tyrš je torej bil kristjan, v kolikor je bil krščen, ni pa bil kristjan po mišljenju, življenju in delovanju. Njegova vera in npravstvenost nista bili krščanski, marveč prešinjani z liberalizmom (lažnim svobodomiselstvom). Tega duha je Tyrš tudi vdihnil svoji organizaciji, poimenovani »Sokol«. Ideologiji (idejam, načelom) sokolstva je dal slovenski list »Sokol«, vestnik sokolskih žup Ljubljana — Maribor — Novo mesto, v posebnem članku z dne 1. aprila 1938 to-le pričevanje: »Ne moremo umeti moralne moči sokolstva, če ne razumemo njegovega izvora iz brezverskega svetovnega nazora husitstva in Tyrševe protiverske, zgolj razumske in proticerkvene morale.«

Idejno (svetovno-nazorno) torej stoji Tyršev sokolstvo, ki je organizirano tudi v naši državi in v Sloveniji, v taboru liberalizma. Temu taboru pa narekuje duha in predpisuje prakso (udejstvovanje) kot vrhovna instanca framonstvo (prostozidarstvo), krščanski veri in zlasti katoliški Cerkvi nasprotna in sovražna tajna organizacija. Iz tega dejstva se da že vnaprej sklepati, da je framonstvo bilo tudi v sokolstvu glavna gibalna sila. Ker je framonstvo družba, ki sprejema svoje sklepe za zaprtimi durmi in med štirimi stenami, je težko zaslediti tiste niti, ki vodijo iz framonstvenih lož do glavnih postojank liberalizma v raznih področjih javnega življenja: v politiki, gospodarstvu, umetnosti, književnosti, prosveti, vzgojeslovju, športu, v mladinskih prosvetnih, telo- in duševadnih organi-

zacijah. To je mogoče v običajnih razmerah samo očesu, ki ostro opazuje vse pojave javnega življenja ter zasleduje njihove povzročitelje do zadnjih skritih koticov. Ob večjih pretresih, ki jih doživi narodno in državno življenje, pa stopajo vse podtalne niti kot sokrive pri veliki narodni nesreči očitno na dan. Tako je nesreča, ki je zadela češko-slovaško državo, tudi odkrila delež krivde združenega češko-slovaškega sokolstva in framonstva.

V Jugoslaviji je bila zveza framonstva s sokolstvom pokrita z gosto kopreno, ki se je šele ob razpustu framonstvenih lož razblinila. Iz vrst samega Sokola so prišla razkritja o velikem vplivu framonstva na jugoslovansko sokolstvo. Ta razkritja je sprožila beogradska sokolska župa s svojim pismom, poslanim Savezu sokola kraljevine Jugoslavije in hkrati objavljenim v beogradskem dnevniku »Vremenu«. V javnosti je zdaj ugotovljeno, da je bilo vodstvo sokolstva v rokah mednarodnega framonstva, ki prejema svoja vrhovna navodila od framonstvene centrale v Parizu, imenovane Veliki orient. Prvi namestnik starešine Sokola Jugoslavije je obenem namestnik velikega mojstra framonstvene lože Jugoslavije, tajnik Saveza je framon, prosvetni odbor, ki daje načelna in praktična navodila vsemu sokolstvu v državi, tudi slovenskemu, je v framonstvenih rokah, od 25 sokolskih žup imajo framonstveni v svojih rokah 20 (torej 4 petine). Sokol je torej od vodstva do poslednje župe okužen z duhom framonstva.

Ta zveza med framonstvom in sokolstvom razkriva marsikatero pojavo v sokolstvu, o katerih se prej v javnosti ni smelo razpravljati. List »Oko Sokolovo«, ki je glasnik sokolske župe Beograd, poudarja v posebnem članku, »da se je prepovedala vsaka svobodna beseda o sokolstvu«. Spricho zadnjih razkritij pa to ni več mogoče. Sedaj postane jasno, piše

»Oko Sokolovo«, zakaj ta boj med klerikalizmom in sokolstvom in obratno. Ta boj je narekovala gonilna sila in organizacijska centrala vsega laži-liberalnega svobodomija — framonstvo. Ta duh, ki je prešinjaval sokolstvo, je direktno nasproten veri in Cerkvi. Ko so pred par leti jugoslovanski škofje s posebnim pastirskim listom vernike poučili o tem, da veje v mišljenju in delovanju sokolstva protiverski in proticerkveni duh, jih je sokolski Savez tiral pred sodišče. Sedaj ugotavljajo to dejstvo sokoli sami, s čimer dajejo škofom, ki so postopali po svoji vestni nalogi kot vrhovni dušni pastirji ter so bili radi tega preganjani, največje zadoščenje.

Z velikim zadoščenjem tudi mi beležimo, da je bilo naše stališče, ki smo ga vedno zavzemali do sokolstva, pravilno ne samo v verskem, marveč tudi v narodnem in državnem oziru. Framonstvo, ki je vdihnilo svojega duha sokolstvu, je namreč protikrščanska, mednarodna, nenacionalna, kapitalizmu služeca organizacija. Zato vzklika »Oko Sokolovo«: »Zares ste čudni vi sokoli-nacionalisti, ki služite internacionalni (mednarodni) struji, ker je vaše vodstvo framonstveno. Posledice delovanja sokolskega vodstva boste prepozno spoznali, prav tako kakor Čehi, ki so šele potem, ko so izgubili samostojnost, začeli metati framonstvene iz svojega vodstva.« Framonstvo je nesreča za vsak narod in vsako državo, kjer pride do odločilnega vpliva. Najboljši dokaz za to je nesrečna Francija. Smisel za telesno in duševno zdravje naroda ter za odporno in udarno silo države nujno zahteva, da se napravi popoln konec framonstvu in vsemu njegovemu delovanju. To delovanje se je vršilo ali direktno (naravnost) ali indirektno preko podružnic. Med te podružnice framonstva spada sokolstvo! Kaj sledi iz tega? Odgovor leži na dlani.

Mešetarstvo in dvojno zaslužkarstvo — narodno zlo

Znana je borba trgovcev proti krošnjarstvu. Leta in leta so zahtevali, da se najkrošnjarije prepove. Radi javne varnosti in miru je ban dravske banovine z dne 10. maja 1940 v nekaterih okrajih Slovenije krošnjarstvo prepovedal. Prepoved pa ne velja za celo Slovenijo, tako da lahko krošnjarji z blagom v neprepovedanih krajih nemoteno vršijo svoj posel. Vendar ti krošnjarji, katere z vso srditostjo iz razumljivih vzrokov preganjajo trgovci, ne škodujejo v toliki meri narodu kakor pa

sadni in živinski mešetarji.

Krošnjarji z blagom opeharijo namreč posameznike le za kakega kovača, kvečjemu za stotaka, dočim sadni in živinski mešetarji ogulijo predvsem kmečko ljudstvo leto za letom za težke tisočake. Radi tega je splošna prepoved mešetarstva s sadjem in živino zdaleka bolj potrebna kot pa prepoved krošnjarstva z blagom.

Živinskim prekupčevalcem gre pšenica v klasje posebno sedaj, ko ima živina ceno in se bolj težko dobi. Marsikateri revež, ki je prisiljen prodati morda edino živinče, pa ni o cenah prav poučen, je oplahšan od živinskega mešetarja samo pri enem repu za »jurja« (1000 din), če še ne več, saj je med mešetarji znano pravilo, da se pri zaslužku izpod 500 dinarjev sploh ne spleča govoriti. Toda živinski mešetar potem še isti ali pa drugi dan proda živinče na sejmu ali bližnjemu mesarju po ceni, ki je pač v navadi. Prav bi torej bilo, če bi oblast prepovedala kupovati živino vsem onim, ki je ne mislijo rediti vsaj tri mesece, za kakol bi pa smeli kupovati živino res le mesarji sami, ki živino v svoji mesnici prodajajo. Vsi drugi živinski prekupčevalci in me-

šetarji pa naj odpadejo. Tudi na sejmihi bi naj kupovali le mesarji, izvozničarji in pa oni kmetje, ki živino potrebujejo za domačo rejo. Z odločnostjo in strogim nadzorstvom pri izvajanju tozadevnih naredb bi se lahko v kratkem času zatrli živinski mešetarji, ki kot pijavke pijejo dohodke kmečkih žuljev, zraven tega so pa posebno v sedanjih časih najbolj pogubni elementi našega narodnega duha, ki ga hočejo s svojim romanjem po vaseh zastrupljati s tujimi idejami, s pomočjo širjenja vznemirljivih vesti itd.

Sedaj ob času prodaje sadja cvete pšenica še drugim tičkom te vrste, to je sadnim prekupčevalcem. Vsi mogoči postopači, kramarji, zapravljivci, ki nič nimajo, se bavijo z nakupovanjem sadja za tega in tega, pa čeprav nimajo o zrelosti sadja, sortah in načinu spravljjanja niti pojma. Povsod drugod v trgovini in obrti se zahteva, da se mora uslužbenec pred vstopom v službo 3—4 leta učiti in se s pripravevali pri delodajalcu izkazati, preden je v službo sprejet. Le pri sadni trgovini tega ni in lahko po mili volji šara in baranta s sadjem vsak. Zakaj se tudi v trgovini s sadjem ne predpiše, da mora vsak, kdor hoče sadje kupovati, imeti vsaj enoletno kmetijsko šolo, ki pač najpopolneje nauči učence, kako je treba s sadjem pravilno ravnati. Če se povsod drugod zahteva za vsako delo predizobrazba, je nujno potrebno, da se tudi tu. Z izvedbo tega bi odpadlo zelo mnogo nerednosti pri sadni trgovini, predvsem pa bi se ne kupovalo več nezrelo sadje, pazilo bi se na boljšo kakovost in s tem bi se v večji meri utrdil zunanji trg za naše sadje. Tozadeven odlok bi koristil predvsem naši sadni trgovini in sadjarjem, ki bi se tako v tem oziru na-

vadili na red, obenem pa obvarovali pred škodo, ki jim jo sadni mešetarji leto za letom zaradi svojega neznanja in beganja za zaslužkom povzročijo.

Dvojno zaslužkarstvo

je poleg mešetarstva prav tako zelo velika narodna nesreča, ki se posebno v sedanjih težkih časih iz dneva v dan bolj občuti. Skoraj povsod, kamor te noga zanese, naletiš na ljudi (bodisi v javnih ali zasebnih službah), ki vlečejo dvojne, trojne plače, oziroma je njih plača tako visoka, da bi z njo lahko izhajalo 15 družin. V sedanjih časih se n. pr. delavci odpuščajo in so brez kruha, razni ravnatelji in šefi pa kljub temu še vedno imajo po 30 do 50 tisoč dinarjev mesečne plače. Če lahko revež s kopico otrok izhaja s skromnim mesečnim zaslužkom 900—1000 din, bi menda tudi družine raznih ravnateljev in šefov, ki rede mesto otrok cucka (psa), izhajali s 3000 din mesečne plače. Zakaj se na račun visokih plač nekaterih trga kruh od ust revežem. Kdor torej vleče plačo mesečno preko 3000 din, odjeda kruh tistim, ki so ga krvavo potrebni. In tiste postranske službe! Nekateri se pač rinejo povsod, kakor da bi se brez njih res ne dalo nič narediti. Hočejo vleči povsod masne plače, drugi pa, ki so morda bolj sposobni, pa pri vseh prizadevanjih ne morejo dobiti primerne zaposlenja. Naj se torej tudi v tem oziru napravi red ter se naj ne v javni in ne v zasebni službi ne dovoli višja plača kot 3000 din mesečno, nižjim se pa naj plača zviša tako, da bodo lahko živeli in jim ne bo treba iskati postranskih zaslužkov, ki jih navadno dobe le tisti, ki itak imajo že vsega dovolj in jim postranski zaslužek ni potreben. S prepovedjo dvojne zaslužkarstva in z re-

guliranjem plač bi prišlo do kruha mnogo revežev in zaslužka potrebnih, obenem bi se pa med nižjimi nehalo namigavanje na nepravico višjih. Mnogo nezadovoljstva bi bilo s tem odpravljenega, ves narod bi dobil občutek, da je pravice in kruha za vse. Nezadovoljni elementi bi izginili in v okoliščinah nezadovoljstva, s katerimi naši narodni nasprotniki begajo ljudstvo, bi odpadli. Vidimo torej, da bi taki ukrepi v prvi vrsti utrdili mir, red in državno misel. Če se pa to prezre, so vsi klici na na-

rodnost in spoštovanje obstoječega reda bob v steno. Tudi komunistom bi se s tem izbilo iz rok glavno orodje njihove propagande, ki plete svoje mreže baš med slabo plačanim delavstvom in uradništvom. Bolje je, da v tem oziru napravimo red sami, kot pa, da bi ga nam zaradi takih neznosnih razmer delali drugi. Odstranimo torej mešetarstvo, nepravilne plače in dvojno zaslužkarstvo, ki je naše največje narodno zlo, katero izpodkopava narod in državo pri koreninah.

Po Jugoslaviji

Dvoletno vojaško službovanje. Po novi uredbi o ustroju zakona vojske in mornarice se prične služba v stalnem kadru najkasneje v onem letu, v katerem je izvršil rekrut 21. leto in traja dve leti.

S komunisti nobenega sodelovanja: to je načelo, ki ga je proglasil hrvatski metropolit zagrebški nadškof dr. Stepinac ob zaključku Marijanskega kongresa v Glogovnici. Z vso odločnostjo je obsodil rušilno delovanje komunistov ter naglasil, da ne more biti sodelovanja s komunisti, dokler se ne odrečejo svojega nauka in svojih zločinov, dokler torej ne postanejo drugi, kot so. Kako se naj sodeluje z ljudmi, ki vodijo organizirano akcijo, plačano z milijoni, da se ime božje in vsak spomin na Boga iztrebi s površja zemlje! Bog ne bo pustil nekaznovane ne poedince ne narode, ne mesta ne države, ki se dvigajo zoper njega. Nismo pozabili španske niti nismo slepi, da bi ne videli usode, katera je zadela male narode, ki so prišli

pod boljševiško oblast. Ista usoda tudi čaka hrvatski narod, ako bi prišel pod to oblast.

Proti preklinjanju. Oblast banovine Hrvatske je izdala strogo odredbo zoper preklinjanje. Ponovno se je, tako stoji v odredbi, močno razmahnilo izgovarjanje najbolj surovih bogokletnih besed. S tem se dela ne samo pohujšanje ter se porazno vpliva na vzgojo mladine, marveč se tudi hrvatski narod prikazuje v zelo grdi luči. Zato je neobhodno potrebno, da se ta grda navada v narodu izkorenini. V to svrhu morajo duhovniki in občine prebivalstvo na primeren način opozoriti, da je preklinjanje z zakonom prepovedano in da se bo proti preklinjevalcem v smislu zakona postopalo. Žandarmerija in policijski organi so dobili potrebna navodila, da se to pohujšanje vendar enkrat izkorenini. Preklinjanje in bogokletje se tudi v nevarni meri širi med našim ljudstvom in zlasti med mladino. Naj bi se tudi pri nas nastopalo proti tej sramoti z vzajemnimi močmi, smotreno in strogo!

Šonc Jožef, Laško:

Proč z divjačino z obdelanega sveta!

V današnjih dneh povprašuje vse le po kmetijskih pridelkih, celo tisti, ki zajce zagovarjajo. Po divjačini nihče ne povprašuje. Zato ne gre, da se že itak skromni pridelki uničujejo po divjačini, posebno ne v Sloveniji, ki mora živeti kupovati. Najvažnejše, kar imamo, to je ljudska hrana, se tako uničuje edino zaradi zabave nekaterih. Zato ni čuda, če se kmetje vedno borimo proti tej nepotrebni nadlogi.

Sedanja določila lovskega zakona, da se škoda povrne, ne drže povsem. Kmet je po določilu zakona primoran sam stikati po nji-

vah, vinogradih itd., vsak dan sproti ogledovati vsako rastlino ter najdeno škodo hoditi zastonj naznanjati po več ur daleč. Zaradi tega ostane 99 odstotkov škode nenaznanjena, ker se pota ne izplačajo. Tako je oškodovan kmet in s kmetom vred država.

Izgovor, da se divjačina ne da iztrebiti, ne drži.

Z zakupnino je mnogo več hvale nego haska. Če občina dobi 1000 din za lov, posestnikov je pa 500, pride na račun lova le 2 din manj davka na posestnika. In za ta 2 din se pase divjačina celo leto nemoteno po posestvu.

Jed za sladokusce v starih časih. Le malo kdo ve, da so beluše (šparglji), ki so bile v srednjem veku evropskim ljudstvom popolnoma neznane, visoko cenili že v starem Egiptu pod vladno Ramzesa Velikega. Stari Rimljani so uživali beluše že v tretjem stoletju pred našim štetjem. Katon starejši je v svoji knjigi o poljedelstvu dal navodila za gojitev teh rastlin, ki jih je na svojem posestvu v Kampaniji (v Italiji) sam preizkusil. Tudi na jedilnem listu svetitega rimskega sladokusca in milijonarja Lukula so imeli beluše veliko vlogo. Ob koncu srednjega veka so si pripravljali beluševo solato s soljo Italijani in Španci, počasi pa se je ta jed razširila potem po Evropi. Eden najbolj navduše-

Junak divjine

Ameriški roman

*

»Dober dan!« je trdo odgovoril mladenič. »Morda ste vi tu gospodar, Roger Asplet?«

»Da!« je smehljaje odvrnil Roger. »Dobro došli!« Erik je molčal. V njegovi notranjosti je vrelo in je le s silo zadušil ogorčenost.

Roger je slutil, kaj se odigrava v Erikovi notranjosti in je užival nad tem. Še bolj je hotel razdražiti mladeniča, zato je nadaljeval:

»Malo prej sem videl v dolini vaše konje. Krasne živalice! Najplemenitejše v okolici!«

»Tako,« je suho odgovoril Erik. Pri tem je pozorno opazoval Rogerjev obraz. Roger se je silil, da bi kazal zelo prijazen obraz, a to se mu ni posrečilo. Mladenič je spoznal, da je vsa prijaznost hlinjena.

»V dolini sem se hotel sestati z mojimi ljudmi,« je čez čas dodal.

»Razumem! Toda jaz nisem mogel dopustiti, da bi se vaši konji pasli na moji zemlji.«

»Na vaši zemlji?« se je začudil Erik. »Ali je to vaša zemlja? Morda ste jo podedovali?«

»Podedoval?« je posmehljivo vprašal Roger. »Da, tu je mnogokaj primerne za podedovanje.«

8

Glasno se je zasmeljal in pri tem kazal svoje bele zobe. Toda nenadoma se je zresnil in izzivalno dejal:

»To zemljo sem si enostavno prisvojil!«

»Tako?« je zategnjeno vprašal Erik. »Potem ste krivičen prisvajalec!«

Rogerja je mladeničeva izjava v živo zadela. Kri mu je vzkipela, a zadušil je jezo. Eriku je hotel pokazati, da ga nobena stvar ne more razburiti. Prisiljeno mirno je odgovoril:

»Ne prepirajva se o tukajšnjih posestnih razmerah! To bi bilo nespametno. Raje vstopite, da se odpočijete!«

Erik se je odzval vabilu in stopil na dvorišče. Konja je vodil s seboj.

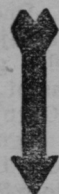
Dvorišče je bilo zelo prostorno. V enem kotu je stala precej velika hiša, zgrajena v slikovitem španskem slogu. V drugem delu dvorišča sta bili dve na pol postavljeni poslopji. V bližini teh je bil izkopen temelj za četrto stavbo. Sredi dvorišča pa je bil vodnjak, ki je dobival vodo iz bližnjega vrelca. V enem kotu so stala lepa, košata drevesa. Med dvema drevesoma je bila pritrjena gugalnica. Eriku se je zdelo, da leži v njej ženska postava.

Moža sta prišla do glavnega poslopja. Skozi prostorno okno, ki je obenem služilo za vrata, sta stopila v hišo.

Erik je osupnil. V poltemi, ki je vladala v prostoru, je zagledal kakih šest mož. Za mizo so sedeli. Pred seboj so imeli steklenice vina. Molčali so in gotovo prisluško-

Vse za šolo

knjige in potrebščine v

Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru:

**Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.**

v Ptuj:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

Ako zmoremo druge davke, bomo še ta 2 dinarja, pa bomo na polju gospodarji mi, ne pa divjačina.

Nekateri zajčji prijatelji pravijo, da bi se kmetje med sabo pobijali, če bi se jim dalo orožje. To je prazen izgovor. Naš narod je še dosti veren in na splošno nepokvarjen, poleg tega so pa tu zakoni, ki vsak zločin občutno kaznujejo. Orožje bi pa dobili le zanesljivi posestniki na podlagi orožnega lista, tako da je vsak dvom v tej smeri brez podlage.

Kmet ne bo hodil radi športa na lov, ampak bo branil le pridelke, zato je potrebno, da ima orožje. Kdor dobi orožni list, naj ima pravico na svoji zemlji ustreliti in obdržati vsako divjačino, ki škodo dela, kajti vsak trezno misleč človek mora priznati, da obdelan svet ni primeren za gojenje prav nobene divjačine. Naša stara zahteva je: »Proč z divjačino z obdelanega sveta!« Vladi, ki bi izdala tak zakon, bomo kmetje in sadjarji zelo hvaležni.

Novice iz domačih krajev

Visoko odlikovanje našega škofa. Naš škof dr. Ivan Tomažič je bil odlikovan s kraljevim ukazom z redom sv. Save I. stopnje. K visokemu in zasluženemu priznanju z najvišjega mesta naše čestitke!

Najstarejši župnik v naši škofiji že deluje 50 let na eni župniji. Dne 1. septembra je minulo 50 let, odkar deluje kot dušni pastir pri Sv. Juriju pri Celju g. Valentin Mikuš, tamošnji župnik in častni kanonik. Rodil se je 7. januarja 1860 v Gornjem gradu. Gimnazijo je dovršil v Celju, bogoslovje v Mariboru, kjer je bil posvečen leta 1883. Njegovo prvo kaplansko mesto je bilo v Slov. Konjicah. Dne 1. septembra 1890 je prišel v Sv. Jurij in je tam na delu v vsestranski dobrobit župljanov kot najstarejši župnik v naši škofiji. Izrednemu jubilaru, o kojega plodonosnem delovanju je poročal »Slov. gospodar« ob njegovih raznih jubilejih že večkrat, čestita naš list z željo, da bi doživel v svoji tolikanj k srcu mu prirasli župniji k zlatim še biserne jubileje!

Duhovniške vesti. Imenovanja: G. Camplin Ivan, I. mestni kaplan v Dolnji Lendavi, za kn.-šk. tajnika in dvornega kaplana; g. dr. Držeknik Maksimilijan, docent svetopisemskih ved S. Z. na Visoki bogoslovni šoli v Mariboru, za docenta krščanskega modroslovja na istem zavodu; g. dr. Schöndorfer Jožef za docenta osnovnega bogoslovja na istem zavodu; g. Kotnik Jaroslav za docenta svetopisemskih ved S. Z. na istem zavodu. Za lavantinskega kn.-šk. konzist. svetovalca je bil imenovan g. provincial p. dr. Gracijan Heric O. F. M. — Postavljeni so bili gg.: Janez Čokl, kaplan v Selnici ob Dravi, za tamošnjega provizorja; Ivan Gregor, II. kaplan v Rajhenburgu, za tamošnjega I. kaplana; Viljem Videčnik, kaplan v Artičah z delokrogom v Rajhenburgu, za II. kaplana v Rajhenburgu; Ivan Škafar, kaplan pri Sv. Ani v Slov. goricah z delokrogom v Konjicah, za I. kaplana v Konjicah; Ignacij Feguš, I. kaplan pri Sv. Juriju ob južni železnici, za kaplana pri Sv. Ani v Slov. goricah z delokrogom prefekta v dij. semenišču v Mariboru; Ivan Žličar, gimn. profesor in prefekt v dij. semenišču, za spirituala v istem zavodu. — Nastavljeni so bili za kaplane: gg. novomašniki Viktor Merc v Brežicah, Franc Lipičnik v Artičah z delokrogom v Rajhenburgu, Jožef Luskar v Loki pri Zidanem mostu, Albin Tkavec pri Sv. Martinu na Pohorju z delokrogom v Studencih; p. Milan Zavratnik O. F. M. Cap. za II. kaplana v Studencih pri Mariboru; p. Pelagij Majhenič O. F. M. za III. kaplana pri Sv. Mariji v Mariboru. — Pre-

stavljeni so bili gg. kaplani: Štefan Čakš iz Loke pri Zidanem mostu v Pišce, Anton Holzedl iz Turnišča v Dolnji Lendavi (I.), Alojzij Kozar iz Brežic v Turnišče, Viktor Ramšak iz Rajhenburga (I.) k Sv. Juriju ob juž. železnici (I.), Jožef Mihelič iz Šmartnega pri Slov. Gradcu v Griže, Franc Podgornik iz Griž v Šmartno pri Slov. Gradcu, Matija Balazic od Sv. Ruperta v Slov. goricah v Apače (II.), z delokrogom v Murski Soboti, Ivan Rajner iz Rogateca k Sv. Rupertu v Slov. goricah.

Avtomobil povozil vola. Na dravskem mostu v Mariboru je zavozil osebni avto v vole, katere je gnal viničar Feliks Borovnik z Meljskega hriba pri Mariboru. Eden vol je bil tako poškodovan, da so ga morali takoj zaklati. Avtomobilist, ki je zakrivil nesrečo, je takoj pobegnil.

Nesreča s parnim kladivom. V državnih železniških delavnicah v Mariboru je zašel po naključju pod parno kladivo 47 letni kovač Matija Bežnik, kateremu je kladivo popolnoma zdrobilo dlan desnice.

Obešanje otrok na vozila že zopet vzrok smrti. Obešanje otrok na vozila je povzročilo že toliko smrtnih nesreč, ker padejo deca pod kolesa, ki jih hudo poškodujejo ali pa smrtno zdrobijo. V bližini Slivnice pri Mariboru je smrtno povozil pod večer šofer Jurij Vrečko, ki je uslužben pri podjetniku Francu Peteku v Kranju, s tovornim avtomobilom 6 letnega

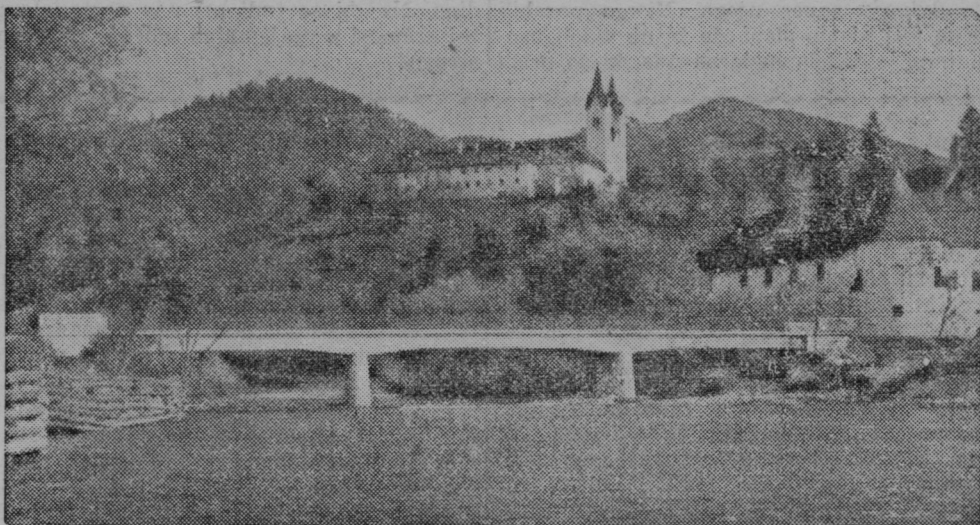
Jožeka Razboršek. Fantek se je obesil na neki voz, nato pa odskočil in priletel z glavo v svetilko aptomobila. Šoferja ne zadene nobena krivda, ker je vožigled nesreči zavozil popolnoma na desno stran ceste, da je celo porljablano.

Huda nesreča trgovskega pomočnika. V Slov. Bistrici je padel z motornega kolesa 25 letni trgovski pomočnik Jurij Trbojevič in je obležal nezavesten s hudimi poškodbami na glavi. V zelo resnem stanju so ga prepekljali v mariborsko bolnico.

Avtomobilist povozil otroka. Pred dnevi je neki avtomobilist divje vozil skozi Križevce v Prekmurju in pri tem po neprevidnosti povozil 7 letnega Vinka Koren, ki je zaradi tega dobil po vsem telesu hude poškodbe in mu je vozilo strlo tudi desno nogo. Po nesreči je voznik brezobzirno zdrvel naprej in otroka pustil na cesti.

Zopet žrtev pri mlatvi. V ponedeljek, dne 26. avgusta, so mlatili pri Gaborovih v Mostju v Prekmurju. Kakor je ob takih prilikah običajno, je tudi tu razposajena mladina zbijala vsakovrstne šale, kar pa je tokrat bilo usodno za komaj 17 let starega Gabor Antona, ki je ušcipnil neko dekle. Da ga dekle ne bi udarilo, je odskočil od nje in se pri tem zaletel v vile drugega dekleta. Vile so se mu zabodle v levo oko ter se zapile v možgane, kar je povzročilo, da je fant še isti dan umrl.

Pri padcu z drevesa si razbila lobanjo. Alojzija Kolarič, 11 letna hčerka malega posestnika od Sv. Miklavža pri Ormožu, se je podala v gozd, da bi nabrala suhljadi. Splezala je na visoko drevo, pa se je odlomila suha veja. Padla je na tla in si razbila lobanjo.

Novi betonski most čez Savinjo v Nazarju je bil zadnjo nedeljo blagoslovljen in odprt

vali. Zdaj so radovedno gledali Erika, ki je bil na jasnem, da možje nekaj snujejo. Morda so ravno njega pričakovali.

Kratko je pozdravil in odložil širokokrajni klobuk. Čelo mu je bilo potno. Zunaj je bila žgoča vročina, v sobi pa je vladal prijeten hlad.

Možje so malomarno odzdravili, ne da bi odvrnili od njega svoje nesramne, radovedne poglede.

Erik se je hlinil, ko da ni nič opazil. Zavedal se je, da je zašel v nevaren položaj, a možje niso smeli opaziti na njem zaskrbljenosti ali strahu.

Roger je odprl vrata, ki so vodila v sosednji prostor, in nekaj zavpil. Kmalu se je pojavil med vrati umazan Kitajec in je prinesel v skledi ovčje bedro. Roger je pozval Erika, naj sede za mizo in mu je natočil vina.

»Gotovo ste utrujeni,« je pripomnil in pri tem skrivaj pogledal možje.

Erik je sedel in jedel. S tako vnemo je obiral kost, da se je zdelo, da ga samo jed zanima. Roger mu je po vrsti predstavil možje.

»To so moji covboji! Potreboval jih bom pri čredah, ki jih bom imel. V dolini so lepi travniki in pašniki, tako da bom mogel rediti več tisoč glav živine. Ta je Will, ta Jim, ta Nard...«

Našel je še nekaj drugih imen.

Erik je na videz malomarno pogledal vsakega moža, v resnici pa si je dobro vtisnil v spomin njihove obraze.

To niso bili pastirji, čeprav so se na vso moč trudili, da bi dajali tak videz. Mladenec je slutil, da je zašel med polkrvne podivjance, kakršni so se potikali po Kaliforniji in strahovali deželo. Pri srcu je začutil neko tesnobo. Ob pogledu na Narda ga je kar zazebló. Potuhnjeni pogled, z nožem razparana usta, široki nos, nabrekle ustnice, nizko čelo, vse to je vzbudilo v njem odvratnost.

»Ste Mehikanec?« je vprašal.

»Ne, iz Nevade sem.«

»Američan torej?«

»Seveda!«

»Ali se nisva že nekje srečala?«

»Ne spominjam se.«

Erik ni dalje izpraševal. Prepričan je bil, da Nard ni Američan in da ga je že videl. Toda kje? Ni se mogel spomniti.

Predstavljanja je bilo medtem konec. Roger je nato pokazal na Erika in rekel:

»Fantje, to je gospod Erik Folkman z Zapada.«

»Smo že slišali o njem,« je nekdo pripomnil.

Ali je bila opazka posmeh ali priznanje? Erikovo ime je bilo znano v širni okolici. Pri konjereji je imel čudovito srečo. Za njegove konje so se kar topli. Prodajal jih je za tako visoko ceno, da so drugi konjerejci kar bledeli od zavisti. Razen tega so o njegovem junastvu krožile cele legende. Ljudje so vedeli povedati, da

nih uživalcev belušev je bil francoski pisatelj Fontenelle, ki je živel za časa Ludovika XIV., in ki je trdil, da ima ta zelenjava okus samo, če je pripravljena s kisom in oljem, medtem ko jo je njegov prijatelj Dubois cenil v zvezi z jajčno omako. Nekoč je povabil Fontenelle Dubois na obed in njegov kuhar naj bi pripravil beluše na oba načina. Toda Dubois ni bilo, prišel je sel in sporočil, da je Dubois nenadoma umrl. »Grozno!« je zaklical Fontenelle, obenem pa je že planil v kuhinjo in zaklical kuharju: »Vse beluše s kisom in oljem — nič omake!«

Leteča vrata. Meščani Epsona na Angleškem so zagledali pred nekoliko tedni ob belem dnevu, kako je švignil bleščeč predmet skozi zrak

Onesveščeno so našli po več urah in so jo prepeljali v ptujsko bolnico.

Mlatilnica zdrobila delavki roko. Ročna mlatilnica je zgrabila 30 letno Marijo Ernec, delavko iz Gruškovja pri Podlehniku v Halozah, in ji zdrobila levo roko.

Dva usodepolna padca. 46 letni dimnikarski mojster in posestnik Jožef Kovačič iz Vojnika, je padel pri delu v Šmartnem v Rožni dolini, 13 m globoko s podstrešja. Zlomil si je več reber in dobil hude notranje poškodbe. — Martin Vrečko, 44 letni posestnik in gostilničar iz Arclina pri Škofji vasi, je padel 7 m globoko. Polomil si je rebra in dobil poškodbe po glavi. Omenjena sta se zatekla po zdravniško pomoč v celjsko bolnico.

Radi napadalcev se po nesreči težko poškodoval. V Podsredi je spal v baraki 27 letni delovodja Anton Janša. Ponoči je napadlo barako več napadalcev, ki so oddali 6 streliv. Da bi se obranil nočnega napada, je zagrabil Janša dinamitno patrono in zažgal vžigalno vrstico. Patrona se je prenapelo razletela in je Janši razmesarila desno dlan ter ga poškodovala po glavi. Janša je bil oddan v celjsko bolnico.

Hmeljski obirač smrtno povožen. V Drešnji vasi pri Petrovčah je obiral hmelj 12 letni Pavle Gluhak z Vrha pri Deseniču na Hrvatskem. Ko se je vračal zvečer domov, se je obesil na voz, na katerem je peljal neki hmeljar hmelj. Nasproti je privozil tovorni avtomobil. Fant se je bal, da bi ga voznik ne opazil v svetlobi avtomobilove luči, je odskočil z voza in priletel pod kolesa avtomobila, ki so mu zdrobila lobanjo in nogo. Mladi neprevidež je bil na mestu mrtev.

V kleti smrtno podsut. 32 letni posestnik in gostilničar Rudolf Pustoslemšek si je postavil pred nekaj leti na 900 m visokem prelazu Črnicu pri Kamniku leseno hišo, v kateri je otvoril gostilno. Radi deževja je plazovita zemlja pritiskala na klet in je sprožila sode. Pustoslemšek se je podal v klet, a kakor hitro je premaknil sod, se je nagnila stena in je potegnila za seboj tudi betonski strop. Gospodarja je podsulo v kleti. Žena ga je skušala odkopati, a ni mogla. Šele iz Nove Štife na pomoč prihiteli sosedi so rešili še živega Pustoslemška. Režežu je zlomila teža obe nogi, hrbtenico in na glavi je imel veliko rano. Ko je bil osvobojen, je še govoril, a je kmalu izdihnil zaradi prehudih peškodb.

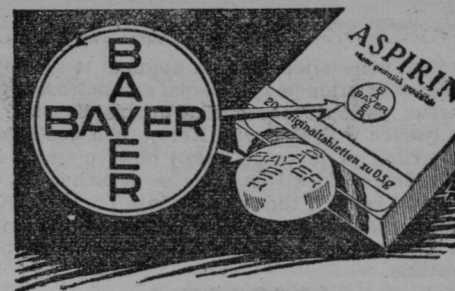
Smrtno ponesrečil v kamnolomu. V Zapodju pri Litiji je kamnolom, v katerem je bil zaposlen 30 letni delavec Mirko Gorjup. Imenovanemu je priletela na glavo skala, da se je takoj zgrudil, ves oblit s krvjo. Kljub temu, da je imel prebito lobanjo in pretres možga-

nov, se je zavedel in so ga spravili v ljubljansko bolnico, kjer je pa izdihnil.

Oče treh nepreskrbljenih otrok se ubil pri delu. V Ljubljani v Kolodvorski ulici je bil zaposlen pri prepleškavanju velike dvorane železniškega ravnateljstva pleskar Anton Makovec. Padel je zaradi izgube ravnotežja z lestve 4 m globoko in se ubil. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke.

Cesta Bresternica—Sv. Križ na Kozjaku. Okrajni cestni odbor je oddal dela za nadaljevanje ceste čez Kozjak mariborski gradbeni tvrdki ing. Ivan Ferluga, ki se je specializirala za gradnje cest in mostov. Kakor smo izvedeli, ima okrajni cestni odbor na razpolago v svojem proračunu letos okoli 400.000 din za gradnjo te prepotrebne ceste. Banska uprava je sporočila, da prispeva h gradnji iz cestnega fonda vsoto 200.000 din, tako da bi bilo mogoče letos zgraditi cesto približno za 2 km. Dela so pa silno draga, ker bresterniški hudournik v velikih vijugah seka cestno traso na mnogih krajih. Objekti, posebno pa mostovi ob hudourniku pa so silno dragi, ker morajo biti zgrajeni z močnim železobetonom. Gospod ban dr. Marko Natlačen si je sam osebno ogledal traso v nedeljo, dne 4. avgusta 1940, ko se je vračal z otvoritvene slavnosti pohorske ceste. Na našem severnem kozjaškem ozemlju je dolina hudournika Bresternica v smeri proti Sv. Križu edina primerna za zgradbo ceste, katero prebivalci Kozjaka tako nujno potrebujejo. Pri okrajnem cestnem odboru smo zvedeli, da so odstopili posestniki, po katerih zemljišču teče trasa nove ceste, zemljo brezplačno. Istotako odstopijo tudi kamenje, katerega je ob trasi dovolj za tlakovanje ceste. Edina težava je z gramozom, katerega je težko dobiti, ker ni za to primerne kamena v bližini. Moralo se ga bo dovažati ali iz Dravske doline ali pa ga dobiti iz dobrega Korenovega kamnoloma pri Sv. Križu. Potrebno bo napraviti odcep ceste do kamnoloma, kateri bo dajal izboren material za gramoz. Za severno-zapadni del mariborskega okraja bi bil tak kamnolom, iz katerega bi se dobavljali gramoz, nujna potreba. Kamnolom pri Sv. Križu ima ogromno plast dobrega kamna, ki je tako trd, da ga niti mrz ne zdrobi. Nadzorstvo nad gradbenimi deli na cesti Bresternica—Sv. Križ vodi tehnični vodja okrajnega cestnega odbora ing. Adolf Šoberl. Sedaj je zaposlenih pri delu nad 50 delavcev. Dosedanje slabo vreme je delo silno zaviralo.

Zveza Maistrovih borcev poziva vse člane, da se v čim večjem številu udeleže velike pa-

Kadar kupite

sredstvo proti bolečinam, prehladu ali hripi in zahtevate

ASPIRIN

pazite, da je vsak zavitek in vsaka posamezna Aspirin-tableta označena z „Bayer“-jevim križem.

Oglas reg. pod S. br. 7257 od 23. marta 1940

triotične proslave, ki se bo vršila ob priliki odkritja spomenika našemu velikemu kralju Aleksandru I. Ujedinitelju dne 6. septembra 1940 v Ljubljani. Za vožnjo v Ljubljano in nazaj je odobrena četrtinska tarifa.

Zveza Maistrovih borcev je prejela od Štaba IV. armijske oblasti naređenje Kom. br. 4896, s katerim je bil rok za vlaganje prošnje od Ministrstva vojske in mornarice skrajšan do 20. septembra 1940. Vsi Maistrovi borci se pozivajo, da svoje prošnje nemudoma uredijo, ker se s tem terminom zaključuje končni rok za vlaganje prošnje in se prošnje, predložene po tem terminu, ne bodo vzele več v poštev.

V zadnjem času so strokovnjaki zelo izboljšali, pa tudi na novo obdelali predavanja za učenje pri Dopisni trgovski šoli v Ljubljani, ki se nahaja sedaj v svojih novih prostorih na Kongresnem trgu 16/II (poleg uršulinske cerkve). Tako so odpravili vse morebitne nedostatke dopisnega pouka. Zato se odslej lahko zanesljivo naučijo pri tej šoli potom dopisovanja doma hitro in poceni tuje jezike (nemščino, italijanščino, francoščino itd.), pa tudi gospodarske in trgovske predmete (trgovinstvo, korespondenco, knjigovodstvo, pravo, stenografijo itd.). Pri tej šoli ni nikake omejitve glede spola, starosti in predizobrazbe ter je zato dostopna in priporočljiva vsem. Pri vodstvu šole se lahko dobe ustno ali pisмено vsa potrebna pojasnila brezplačno. 1278

Naše cenj. čitatelje opozarjamo na današnji oglas tovarne čevljev »Peko«!

in pristal nazadnje s precejšnjim treskom na neki strehi, ki jo je tudi nekoliko poškodoval. Ta predmet izpod neba ni bil nič drugega kot oblažnjena, aluminijasta vrata, kakršna imajo letala. Ker pa nikjer ni bilo videti letala, so si ljudje belili glave, kako so mogla prileteti na streho. Šele te dni se je skrivnost pojasnila. Poizvedbe so dognale, da je neko letalo izgubilo ta vrata kakšnih 50 km od Epsone. In vrata so to 50 kilometrsko razdaljo opravila v drsnem poletu.

Razvoj človeškega sluha. Pogostoma so že dvomili o izjavah mame, ki so trdile, da so razločno začutile, kako se je njih še nerojeno dete ob nenadnem, močnem trusu zdrznilo. Danes vemo po natančnih

in najboljši strelec in nepremagljiv borec. Tudi njegovi treznosti, premišljenosti in poštenosti so peli slavo.

Možje so se mu začeli prilizovati in mu napivati. Erik je mirno jedel in hladno odgovarjal na posmehljive zdravice. Možje so postajali vse bolj nemirni, njihovi obrazi so zlovesče temneli.

Erik se ni dal motiti v jedi, dasi je čutil napetost, ki je zavladata pri mizi. Vedel je, da se bo kmalu nekaj zgodilo, kar bo tirjalo od njega hladnokrvnost in odločnost. Skriva je opazoval vsak gib svojih miznih tovarišev.

Ker ni vedel, kaj se bo zgodilo, ni mogel skovati načrta za rešitev. Z desnim kolenom se je prepračil, da je samokres na dobrem mestu. To je trenutno bilo najvažnejše.

Roger je odšel iz sobe, a se je kmalu vrnil. Erik je še vedno obiral kost. Izpraznil je vrč, ki je bil poln vode, vina pa se ni dotaknil.

»Ste abstinent?« je vprašal Roger.

»Ne,« je odvrnil mladenič, »a kadar sem na ježi, ne pijem vina.«

Roger si je pogladil brado.

»Erik Folkman, povejte mi, kako ste mogli misliti, da nimam pravice do te zemlje?«

Mladenič je čutil, da bo kmalu počilo. Sklenil je, da bo previden, dokler ne bodo zunaj. Roger mu je ponudil cigaro, on pa jo je vljudno odklonil in dejal:

»Tako sem prišel na to misel, ker sem večkrat hodil tukaj in sem videl mejnike, ki jih je bil zabil neki Linscott.«

»Linscott?« je zategnjeno pripomnil Roger. »Nekam znano ime, a ne vem, kje sem slišal o njem.«

»Tako vas bom spomnil!« je odvrnil Erik, ki se mu je gnusilo Rogerjevo postopanje. »Nekoč je živela mlada dama, ki se je imenovala Linscott in vam je zapuala neko skrivnost.«

»Da, se že spominjam,« je odgovoril Roger. »Že dolgo je nisem videl... O mejnikih ste govorili. O kakih?« Za hip je utihnil in se obrnil k možem.

»Fantje, ali ste videli v tej dolini kake mejnike?«

»Ne!« so ti zakričali.

Erik je pripomnil:

»Najbrž jih je kdo medtem odstranil.«

»Čudno,« se je nasmehnil Roger. »Jaz nisem videl niti najmanjšega sledu o kakih mejnikih. Ta zemlja je bila brez gospodarja in jaz sem si jo prilastil.«

»Ali ste jo že tudi dali prepisati nase?«

»Tudi za to bo prišel čas. Nočem ukrasti te zemlje.«

»Verjamem. Zemlje ni mogoče tako lahko ukrasti. Živino laže. Toda ostanimo pri stvari: pred vami je bil tukaj že neki človek, ki je postavil mejnike; ta zemlja je torej njegova.«

»To je moralo biti pred mnogo leti, kajne?« je izpraševal Roger, ko da ne bi vedel, na koga je Erik mislil.

Požari

Prejšnji ponedeljek, dne 19. avgusta, v zgodnjih popoldanskih urah je nenadoma začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Breskoč iz Domanjševca v Prekmurju. Ker je bilo poslopje s slamo krito, ga je vsega takoj objel plamen. Le veliki požrtvovalnosti gasilcev se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil tudi na sosednja poslopja. Ker je s poslopjem zgorelo tudi vse seno in slama, znaša škoda preko 25.000 din. Poslopje ni bilo zavarovano.

Odpušteni delavec pokradel iz skladišča blaga za 2500 din. Anton Pintar, skladiščnik tovarne na Teznu pri Mariboru, je javil orožnikom, da prihaja nekdo s ponarejenimi ključi v skladišče in odnaša razne predmete. Orožniki so ugotovili, da prihaja nočni tat v skladišče skozi majhno okno, iz katerega je izbil šipo. Sum je padel na odpuščenega delavca Jožefa Nekrepa iz Spodnje Dobrave pri Hočah, pri katerem so našli nekaj ukradenega. Vse skupaj je pokradel Nekrep blaga za 2500 din.

Lov za vlomilcem. Orožnikom v Selnici ob Dravi je uspelo zadnje dni, da so prijeli že dolgo iskanega ter zasledovanega tatu in vlomilca 21 letnega Slavka Gutmacherja. Ko je imenovani začutil, da so mu žandarji za petami, je zbežal na Janževovo goro in se je vrgel v prepad, da bi se skril pred roko pravice. Pri skoku si je zlomil nogo in se je vdal. Orožniki so morali poškodovanega Gutmacherja naložiti na gare in so ga odpeljali.

Nasilen hlapec poškodoval gospodarja. V Sv. Lovrencu na Dravskem polju je služil za hlapca 19 letni Franc Slana pri posestniku Jakobu Raku. Ker je pa gospodar Slani odpovedal službo, je slednji pograbil kol in je Raka tako obdelal po glavi, da je obležal nezavesten in so ga prepeljali s hudimi poškodbami v mariborsko bolnico.

Dva vloma. Nočni vlomilci so obiskali na Vranskem cerkveno hišo pri podružni cerkvi Matere božje za Čreto. Prekopali so zid in skozi luknjo se je potegnil eden od družbe v kuhinjo, iz katere je odnesel razno kuhinjsko posodo, jedilno orodje in druge predmete v skupni vrednosti 2000 din. — Nekaj dni za tem vlomom je vlomil nekdo pri belem dnevu predpoldne v hišo posestnika Bistana v Zahomcih. Iz omare je ukradel uro in 3000 din denarja. Med vlomom so obirali domači hmelj. Zadnjega vloma sta osumljena dva krošnjarja, od katerih je eden že aretiran, drugi pa je neznano kam izginil.

10.000 din nagrade za izsleditev vlomilcev. V noči na 30. avgust je bil izvršen na Bledu vlom

Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom, je naravna »Franz-Josefova« grenača voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in sigurno odvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih primerih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

»Da, pred mnogo leti. Takrat, ko so ljudje še iskali zlato v gorah Kalifornije, ne pa v njeni rodovitni zemlji.«

»Linscotta ste imenovali?« je s hlinjenim zanimanjem vprašal Roger.

»Da, Linscotta. To ime sem našel na mejnikih.«

»Zagotavljam vas, da je že pred desetletji umrl. Drugače bi bil že star ko Matuzalem.«

»To je res. Toda imel je dediče. Pred nedavnim sem čital, da je neka mlada dama, njegova vnukinja, prijavila svojo pravico do posestva. Imenuje se Marija Linscott. Sicer pa jo oba pozna.«

»Morda Linscott niti ne morejo dokazati, da so oni pravi lastniki? Saj se je že večkrat zgodilo, da so bili mejniki odstranjeni, posestna pisma pa so se izgubila.«

»Da, to se je že zgodilo,« je mirno odgovoril Erik.

Roger je hotel speljati pogovor v drugo smer. Pri-maknil je stol k Eriku in dejal:

»Zdi se mi, da se vi dobro razumete na konje. Prej sem rekel, da sem videl vaše konje. Krasne živalice!«

Erik je molčal.

»Jaz potrebujem konje,« je nadaljeval Roger. »Ali prodate svoje?«

»Da.«

»Konji so pri vходу v dolino.«

»Tudi to veste?« je vzkliknil Erik z navideznim začudenjem, dasi je v resnici dobro vedel, da so ti ljudje natančno opazovali njegova konje.

v trgovino z zlatino in urami tvrdke A. Božič. Vlomilec je izrezal na notranjih vratih kos stekla in zlezal v trgovino. Iz izložbe in predalov je pokradel najbolj dragocene prstane, zapestnice ter ure. Tvrdka A. Božič je razpisala 10.000 din nagrade tistemu, ki izsledi in prijavi vlomilec.

Po svetu

Jugoslovansko zastopstvo na dunajskem velesejmu. Zadnje nedeljo je bil slovesno otvoren na Dunaju velesejm, na katerem je zastopana Jugoslavija po posebnem paviljonu. Slovesnosti so prisostvovali naš trgovinski minister dr. Andres, minister za telesno vzgojo Dušan Pantič, ban dravske banovine dr. Marko Natlačen in še več drugih uglednih jugoslovanskih osebnosti. Naš dunajski paviljon sta si ogledala nemški minister za gospodarstvo Walter Funk in pokrajinski poglavar Baldur Schirach. Nemška dostojanstvenika sta izrekla posebno zadovoljstvo nad posrečeno razstavo jugoslovanskega gospodarstva. Pokrajinski poglavar je priredil na čast tujim gostom svečano kosilo, na katerega je bil povabljen naš trgovinski minister s spremstvom.

Nemčija in Italija posredovali razmejitve med Romunijo in Madžarsko. V sedanji vojni je glede izgube ozemlja od nevtralnih držav največ trpela Romunija. Sovjetska Rusija ji je odvzela po svetovni vojni prisvojeno Besarabijo in Bukovino. Komaj so se Romuni pobotali z Rusijo, so prišli s svojimi zahtevami Bolgari in Madžari. Romunija je pristala na to, da odstopi Bolgarom južno Dobružo. Razmejitve z Bolgarijo bo končana 10. oktobra tega leta. Radi previsokih zahtev Madžarske pa se Romunija in Madžarska nista zamogli sporazumeti. Kot posredovalki sta nastopili Nemčija in Italija. V minulem tednu so se zbrali na Dunaju zunanji ministri: Nemčije, Italije, Romunije in Madžarske. Nemčija in Romunija sta razsodili v tem sporu tako, da

odstopi Romunija Madžarom severno polovico Transilvanije (Sedmograške) in izgubi 50.000 kvadratnih kilometrov ozemlja z 2½ milijona prebivalcev. Vsi romunski državljani, ki prebivajo v pokrajinah, ki jih bo morala odstopiti Romunija v 14 dneh Madžarski, imajo v roku 6 mesecev pravico pridobitve madžarskega državljanstva. Isto velja za Madžare, ki pripadejo Romuniji. Za nove romunske meje jamčita Nemčija in Italija.

Podkarpatski Rusiji se obeta samouprava. Madžarski parlament ima v rokah tiskan načrt samouprave za Podkarpatsko Rusijo, katere se je polastila Madžarska po zasedbi Češkoslovaške od strani Nemcev. Samoupravni predlog vsebuje 4 poglavja. Prvo poglavje določa, da se mesto Užhorod zopet priključi Podkarpatski vojvodini in postane njeno upravno središče. Z določili istega poglavja se določa popolna enakopravnost ukrajinskega in madžarskega jezika v Podkarpatski vojvodini. Ukrajinsčina bo poleg madžarsčine učni jezik v vseh šolah. Uradniki in učitelji morejo postati samo osebe, ki znajo tako ukrajinsčino kakor madžarsčino. — Oni, ki so že v kaki službi, a ne znajo enega ali drugega jezika, se morajo najkasneje v teku dveh let naučiti še onega omenjenih jezikov, ki ga še ne obvladajo. Delokrog avtonomne podkarpatske uprave obsega gospodarstvo, socialno in politično ter finančno krajevno upravo. Na čelu pokrajine stoji vojvoda z vojvodskim zborom, katerega sestavljajo vojvoda, škofi, okrajni načelniki in župan Užhoroda. Deset nadaljnjih članov zbora imenuje z dekretom kraljevski namestnik (regent). Ostali člani, katerih število bo še naknadno določeno, bodo izvoljeni. Vojvodo voli zbor za dobo 5 let. Zbor odobrava avtodobni proračun in ukrepe notranje uprave. Vojvoda postane z izvolitvijo član zgornje zbornice v Budimpešti, kakor tudi madžarskega parlamenta. Za časa trajanja njegove poslovne dobe je vojvoda predstavnik kraljevega namestništva in najvišji zastopnik oblasti v vojvodini. Sodstvo bo v rokah Ukrajincev.

Najbolj učinkovito nemško orožje

Med svetovno vojno letalcev strmoglavcev, ki igrajo v sedanji vojni zelo važno vlogo, sploh niso poznali. Strmoglavska letala ali štuki spadajo k bojnim aeroplanom, kateri tvorijo važno napadalno sredstvo in prenašajo boje daleč v notranjost sovražnih pokrajin. Letalci strmoglavci se razlikujejo od ostalih bojnih letalcev po načinu napadanja.

Kako napadajo strmoglavci?

Večmotorni težki bombniki spuščajo bombe med vodoravnim poletom. Strmoglavci pa se spusti z letalom nepričakovano iz velike višine proti cilju v kotu 70 stopinj, spusti bombo kakih 200—300 metrov nad predmetom, katerega je napadel. Takoj po izpustitvi ene ali več bomb se strmoglavci letalo zopet dvig-

»Moji covboji so mi sporočili. Vaši možje so sijajni dečki!«

»Res! S samokresi se kar igrajo.«

»Da! Ali prodate konje meni?«

»Ne, ker sem že sklenil kupčijo z nekim konjerejem.«

»Ali je daleč od tu?«

»Daleč, v Hillu. Že večkrat sva imela podobne kupčije.«

»Še dva dni bo treba jezdit. Če vas napadejo živinski tatovi, boste ob konje!«

Erik se je glasno zasmel.

»Roger Asplet, to je dobra šala! Mene in moje ljudi bodo napadli živinski tatovi? To bi bil prvi primer, da bi si lopovi upali dotakniti se mojih konj! Ne, Roger, to se ne bo zgodilo. Bodite brez skrbi!«

»Koliko dobite običajno za konja?«

»To je kupčijska tajnost,« se je nasmehnil Erik. »Vi niste kupec.«

»Pač, kupec sem. Za vsakega konja vam dam petkrat toliko, kakor vaš konjerejec. Vse takoj izplačam in potem — bova prijatelja.«

Erik je molčal in prodirno zrl v oči zvijačnega Rogerja. Dobro je vedel, kak cilj ima Roger s svojo velikodušno ponudbo: podkupovanje. Roger ga je hotel podkupiti, da bi molčal o tem, kar je vedel o Rajskelem dolu. Na mladeničevih ustnicah je zaigral zaničljiv smehljaj.

raziskavah z živalmi in tudi ljudmi, da dobi zaplodek že zgodaj sposobnost sluha. Gotovo je, da more obdoči zemljan vsaj dva, tri mesece pred svojim rojstvom vtrepetati pod vtisom topovskega strela in dobiti celo neko vrsto živčnega pretresa.

Japonci na Kitajskem.

Med japonsko-kitajsko vojno je japonsko prebivalstvo v severnih pokrajinah Kitajske močno naraslo. Pred tremi leti je živelod 42.000 Japoncev, sedaj jih je že 302.000. Med sedanjo vojno se je priselilo tedaj v severno Kitajsko 260.000 Japoncev.

Nemčija ima 90 milijonov prebivalcev in 681 tisoč kvadratnih kilometrov. V tem ni vštet protektorat Češke in Moravske.

★

ne v 3—4 sekundah v višino, da čimprej uide sovražnemu protiletalskemu topništvu.

Strmoglavci so se obnesli v sedanji vojni

Ni daleč čas, ko še nihče ni vedel kaj natančnejšega o strmoglavcih, dokler se ni začel uveljavljati ta način napadanja iz zračnih višin v španski državljanski vojni.

V lanski vojni na Poljskem so bili nemški strmoglavci oni, ki so želi s svojo drznostjo največje uspehe in so povzročali povsod, kjer koli so se pojavili, največji strah ter zmedo.

Največ zmešnjave so zanesla te vrste nemških letal med umikajoče se Belgijce, Angleže in Francoze pri Dunkerque. Bombe strmoglavcev so spreminjale pri omenjenem umiku proti morju ceste v popolne razvaline, preko katerih je bil reden umik naravnost izključen.

Težavne naloge strmoglavcev

Enomotorne strmoglavce pošiljajo Nemci za rušenja zaklonov (bunkerjev), letališč, kolodvorov, cestnih križišč, mostov in bojnih ladij vseh različnih vrst.

Strmoglava letala so eno- ali dvosedežna. V obojnem primeru pa spusti bombo pilot.

Druge večmotorne letala hranijo bombe v posebnih skladiščih v notranjosti trupa; pri strmoglavcih pa so pritrjene za odmet določene bombe na notranjosti kril ali pod trupom letala. Te vrste bomb so opremljene na koncu s perutmi, da se ne morejo pri padcu prevreči. Glavna prednost strmoglavcev je presenečenje in sigurnost zadetka. Učinek take bombe je ogromen. Zadelek te vrste bombe v polno zadostuje, da je cestni promet na mah povsem onemogočen. Taka bomba požene ves oklopni vlak s tira.

Letalcem strmoglavcem poverjene naloge so izredno težavne. Ne smemo pozabiti, da gre pri strmoglavem napadu za brzine nad 600 kilometrov na uro in letalo mnogo trpi pri zopetnem vzponu v višino. Letalci strmoglavci morajo biti najkrepkejšega zdravja. Pri bliskovitih strmoglavcih napadih mora obdržati pilot hladnokrvnost ter mora oči zasaditi v

cilj. Pri strmoglavcih največ trpijo pljuča, živci ter srce.

Najnovejša nemška strmoglava letala ali štuki so že opremljena z zavorami, s katerimi je mogoče v bliskovitem padcu omejiti prehudo brzino in cilj tem bolj sigurno pogoditi.

Nov način nemških letalskih napadov

Prvotno so pošiljali Nemci nad Anglijo letala v skupinah po najmanj 50 aeroplanov. Ta način napadanja je omogočal Angležem, da so vse obrambne ukrepe kar najbolj osredotočili. Protiletalsko topništvo je imelo razmeroma lahek posel, ker je streljalo, ne da bi bilo treba natančno meriti na sovražnika. Granate protiletalskih topov so v gostem roju nemških letal zmiraj pogodile nekaj bombnih ali lovskih aeroplanov.

Radi izgub so se začeli Nemci pri letalskih napadih posluževati novega načina napadanja, ki se je že obnesel. Nemška letala brizjo po zraku večinoma posamič ali pa vsaj v zelo nasprotnih skupinah in jim protiletalske granate ne morejo tako lahko do živga. Nemški letalci se sedaj prizadevajo, da držijo angleško prebivalstvo v stalni vznemirjenosti z napadi po posameznih letalih ali v prav neznatnih skupinah. S časovno zelo raztegnjenimi polet Nemci ne dopuščajo, da bi se alarmno stanje lahko preklicalo. Namen najnovejšega napadalnega načina je: ovirati delo v Angliji in zadrževati industrijsko proizvodnjo.

Konečno vprašanje

Po prečitaniu zgorajnih vrst si bo vsak čitatelj stavil vprašanje: Kakšen bo slednjič učinek teh napadov na angleško mestno prebivalstvo, ki je obsojeno na trajno živčno napetost in na noči brez spanja? Kmalu se mora pokazati dvoje: ako je zaloga nemških bojnih letal res tako rekoč neizčrpna, za ta slučaj še tako požrtvovalni angleški narod živčno ne more vzdržati. Za slučaj pa, da bi izgube prisilile Nemce k zaviranju in znatni omejitvi neprestanega napadanja iz zraka, pa je podan dokaz, da tudi moderno letalstvo vztrajnega človeka ne more prisiliti na kolena.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Dobrotnica revežev umrla v Starem trgu. V soboto, dne 24. avgusta, smo pokopali tukaj ob navzočnosti petih duhovnikov gospo Elizabeto Rudl, posestnico vile v Starem trgu pri Slovenj Gradcu, veliko dobrotnico ubogih in cerkve. Tudi v testamentu je volila lepo vsoto 80.000 din za okoliške cerkve in za reveže v domači in sosednjih občinah. Bog ji bodi bogat plačnik!

V Črensovcih je v visoki starosti umrl dne 28. avgusta oče polanskega župnika g. Halasa.

Naj počiva v miru, g. župniku in vsem ostalim naše iskreno sožalje!

Zgledna krščanska mati umrla. Pri Mali Nedelji je zadelala srčna kap Elizabeto Zmazek iz Godemarcev, ženo našega cerkvenega ključarja. Rajna je bila res krščanska žena in mati. Dolga leta je delila z možem bridkosti in trpljenje. Svoje hčere je vzgajala v krščanskem duhu. Sedaj je pretrgano njeno delo. Na njeni zadnji poti so jo spremlili trije gg. duhovniki pod

Kratke tedenske novice

Gradbeni minister dr. Krek je odstopil kot gradbeni minister in je bil imenovan na njegovo mesto Danilo Vulović, državni svetnik iz Beograda, ki je po poklicu profesor in star 48 let. Dr. Miha Krek je ostal še nadalje v vladi kot minister brez listnice.

V Zagrebu so začeli graditi novo radijsko postajo, ki bo s svojimi 120 kilovati najmočnejša na evropskem jugovzhodu.

Madžari bodo zasedli na Dunaju jim prisojeno Erdelijo (Sedmograško) od 5. do 13. oktobra, Bolgari pa Dobrudžo 21. septembra.

Prebivalstvo Romunije, ki je štelu prej 20 milijonov, znaša po izgubi Besarabije, Bukovine, Dobrudže in severne Transilvanije 14 milijonov duš.

Ob vstopu Italije v vojno so začeli na Italijanskem zbirati staro železo, s katerim sedaj lahko zgradijo 1000 tankov ali pa dve oklopni križarki.

Nemški okrožni vodja Wagner je poudaril v svojem nedeljskem govoru v Strassburgu, da bo izločen iz Alzacije za vsako ceno sleherni francoski vpliv.

Iz Londona je bilo razglašeno, da se je pridružila Angležem francoska afriška kolonija Čad. S tem je vzpostavljena zveza med britanskimi in francoskimi prekomorskimi posestmi od Atlantskega oceana do Rdečega morja in do Sredozemskega morja na severu.

Skupne terjatve Francije v jugovzhodnih državah znašajo nad 25 milijard frankov.

Za navijalce cen so uvedli na Slovaškem »leteča sodišča«, ki lahko kaznujejo z globo do 100.000 kron.

Podpredsednik francoske vlade Laval, ki se je vrnil iz Pariza v Vichy, ni dosegel pri nemških oblastih, da bi pristale na povratek francoske vlade v Pariz.

Južnoafriški parlament v Capetovnu se je izrekel s 83 glasovi proti 65 za nadaljevanje vojne na strani Velike Britanije.

Na podlagi sporazuma, ki je bil dosežen med Kanado in Združenimi državami, bodo zasedle ameriške čete Novo Škotsko in Novi Fundland.

Ameriški predsednik Roosevelt je izjavil, da posedajo Združene države že 10.000 letal in jih zgrade na mesec 800.

Ameriški senat je sprejel s 58 proti 31 glasom zakonski predlog o uvedbi splošne vojaške dolžnosti v Združenih državah. Ta se razteza na vse moške med 21 in 30 letom ter obsega 12 in pol milijona obveznikov. Predlog še pride pred kongres (parlament) in bo v 14 dneh zakon.

V Ameriki so že izumili top na stisnjen zrak, ki lahko odda v eni minuti 10 tisoč streliv. Drugi izum je pa eksplozivno sredstvo, ki je stokrat močnejše od vseh dosedanjih.

Zedinjene ameriške države se bližajo času, v katerem se bo odločevalo, ali bo ustrezno željam ameriškega ljudstva, da ostane izven vojne, ali pa bo zmagalo delovanje tistih struj, ki si vojne žele.

V San Franciscu v Združenih državah so otvorili največjo bolnico za živali.

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

Zdravnik je z obema rokama objel Matijevo desnico in jo krepko stresel, potem je odklenil in vedel krošnjarja v svetlo sobo, kjer so ležale knjige in časopisi precej križem in kražem, vmes še kak klobuk in suknja. Na steni je visela ura, ki pa ni šla. Ko je Matija to zagledal, je nevoljno stresel glavo in je zagodrnjal:

»Bolne ure pa jalove krave — te niso prave.«

»Haha, saj drugega moji uri ni, le malo revmatična je,« se je nasmejal zdravnik. »Jo boš pa že pozdravil.«

»Če bom utegnil, že.«

»Dolgo te ni bilo, Matija. Odkar si me tu izvohal, sta minuli že dve leti.«

»Pa vendar ne morem vsako leto vseh cesarjevih dežel obresti.«

Doktor je postavil cigare na mizo in steklenico vina z dvema kozarcema. Ko je natočil, je napil:

»Bog naju živi! ... Saj vendar kadiš tudi, Matija?«

»Ne, nisem dimnik.«

»Pa sem jaz, hahaha,« si je doktor prižgal cigaro.

»Zdaj pripoveduj, Matija! Kaj je novega v šentanel-ski fari?«

19

»Malo pa dosti.«

»Kar z malim začni!«

»Fajmošter so umrli, to tako že veste.«

»Fajmošter? Bog mu daj večni pokoj! — Nič nisem vedel. Kar si bil zadnjič pri meni, nisem zvedel ničesar ne iz šentanela ne iz šentanelške okolice.«

»Tako! Potem tudi ne veste, da je trgovec Senčar umrl?«

»Ne. Pa to sem pričakoval. — In zdaj je Urh prevzel trgovino? Ali se je že oženil?«

»Oženil se je, pa ne z Dobrovnikovo Treziko, ki bi jo bil rad dobil.«

»Kaaaj? — Dobrovnikovo Treziko? To je hotel in je ni dobil?«

»Ne. Ni ga hotela. Ko pa je ni hotel pustiti, mu je ušla, da bi imela mir pred njim.«

»Kam pa?«

»V Kaplo. — Zdaj ima trgovino.«

»Aah! Ali je kakega trgovca vzela?«

»Kaj še! Je še zmeraj sama. Trgovino si je najela. Dobro ji gre.«

Doktor se je zamislil in ni več spraševal. Čez nekaj časa je dejal krošnjar:

»Tega seveda tudi ne veste, da je Senčarjev Urh kupil Končnikovo gostilno — pa šele iz druge roke. Hudnik je mešetaril. Prvi kupec je bil le navidezen. Kje je smetana obvisela, tega ne vem.«

Kiti in ribje olje. Iz kitovega in ribjega olja izdelujejo milo in margarin (ponarejeno presno maslo), glicerin in razstreliva. Največ ribjega olja so doslej pridobivale skandinavske države, zlasti Norveška. Medtem ko so prejšnje čase polovili povprečno na leto samo 3000 kitov, so jih leta 1938. polovili 54.664, iz katerih so stopili 615.000 ton olja. Tudi to jesen pojdejo kitolovci spet na lov. Toda neki strokovnjak je dognal, da bo moral lov na kite, če bodo polovili toliko kitov, prenehati, ker bodo sicer iztrebljeni vsi kiti in bo sved izgubil vse koristi, ki jih ima od njih.

Predmeti za vsestransko rabo. Prevežani izumitelji skušajo že od davna ustvarjati zlasti predmete za vsestran-

vodstvom njenega sorodnika ravnatelja bogoslovja g. dr. Osterca, ki je ob grobu spregovoril njej poslovilne, možu in hčerkam pa tolažilne besede. Tudi velika množica faranov je spremila rajno na zadnji poti. Vse to nam je priča, da je bila rajna povsod priljubljena. Lahko rečemo, da tako velikega spreveda Mala Nedelja že dolgo ni videla. Ker je rajna Lizika zgledno živela, zato upamo, da že uživa plačilo pri Bogu in bo tam prosila za svojo družino. V nebesih naj uživa plačilo Onega, kateremu je vse življenje zvesto služila. Žalujemo naše sožalje!

Vsak dan so odprta groba vrata! (Dopis od Sv. Marjete pri Rimskih Toplicah.) Žalostno so zapeli zvonovi ter nam naznanili, da sta se od nas za vedno poslovila nam vsem priljubljena Drstvenšek Helena, vdova, v starosti

87 let, in Jarh Franc, upokojeni železničar, v starosti 83 let. Oba pokojnika sta iz šmarjete in sta odšla oba 23. avgusta po plačilo k Vsemogočnemu. Znan je pregovor: Kakršno življenje, taka smrt! To se je uresničilo pri rajnem Jarhu. Zjutraj je bil še pri sv. maši, nakar mu je po, stalo slabo. Kmalu po prejemu sv. zakramentov za umirajoče je izdihnil svojo blago dušo. Kako je bil priljubljen med farani, je pričal njegov pogreb. Na njegovi zadnji poti so ga spremljali poleg sina duhovnika in domačega gospoda župnika še en duhovni tovariš in domači g. bogoslovec Zupan Fr. ter mnogo znancev in prijateljev. Drstvenškovu pa so prepeljali v Rajhenburg, kjer so jo položili k večnemu počitku. Rajnima naj sveti večna luč, sorodnikom naše iskreno sožalje!

daj so se še zdeli hriboviti kraji in njih podnebje, pomanjkanje pravih potov in bivališč v gorah za boreče se vojaštvo nepremagljive ovire. V zgodovini hribovskih vojnih pohodov je šlo do novejših časov skoraj vedno le za prekoračenja visokih gora. Šele Napoleon je pometel s tem naziranjem, ko je učil: »Vsaka armada se lahko bori povsod ter ob vsakem času, kamor zamore stopiti človeška noga.«

Italija z Avstrijo, Francijo ter Švico spada k onim državam, ki so si organizirale planinske čete.

Italija gleda radi svojega hribovitega ozemlja na severu na to, da je njena armada planinsko oborožena ter izvežbana. Pri alpinskih edinicah naloži pehota svoje težje orožje na hrčte malih konjičev ter mul. Tudi lažje topništvo lahko razloži in ga natovori na konje. Italijanski pionirji razpolagajo s posebnim planinskim mostovnim materialom, oklopni vozovi pa lahko vozijo do 54 stopinj strmine, navzdol pa celo do 63 stopinj.

Alpini so večinoma sami priznani hribolazci in se regrutirajo iz alpskih pokrajin ter iz civilnih planincev. Alpske reševalne postaje so že marsikomu otele življenje, ako je zablodil in se izgubil v zasneženih gorah.

Italijanska pehota

Vsem onim, kateri so se borili med svetovno vojno na italijanski fronti, so dobro znani bersaglieri in alpini v svojih čednih vojaških uniformah, bersaglieri s pahljajočim repom preko širokih krajev klobuka, alpini s petelinovim peresom.

Bersaglieri izhajajo iz sardinskih ostrostrelcev, kateri so se odeli s slavo v bojih za zedinjenje Italije. V mlajših armadah Italije so zavzemali prednostni položaj. Pozneje so bili spremenjeni v kolesarske edince, v bataljone ter polke in danes so deloma ali celotno motorizirani. Kot kolesarji posedajo zelo praktična ter zložljiva kolesa, katera nosijo po hribih na hrčtih cele kilometre daleč, medtem ko so jim po ravninah na razpolago tovrni avtomobili, na katere naložijo strelce s kolesi.

Bersaglierski polki in bataljoni so močno oboroženi s strojnim orožjem vseh vrst, s strojnimi puškami in metalci granat. Razpo-

lagajo pa tudi z motoriziranimi oklopnimi edinicami. Združeni so s konjeniškiimi polki v hitre divizije, ali pa spadajo kot motorizirani strelci k oklopnim divizijam.

Alpini, hribovski lovci, so bili že okrog leta 1870. ustvarjeni, torej v času, ko v drugih državah niti mislili niso na to, da so potrebne za gorate pokrajine posebne čete. Te-

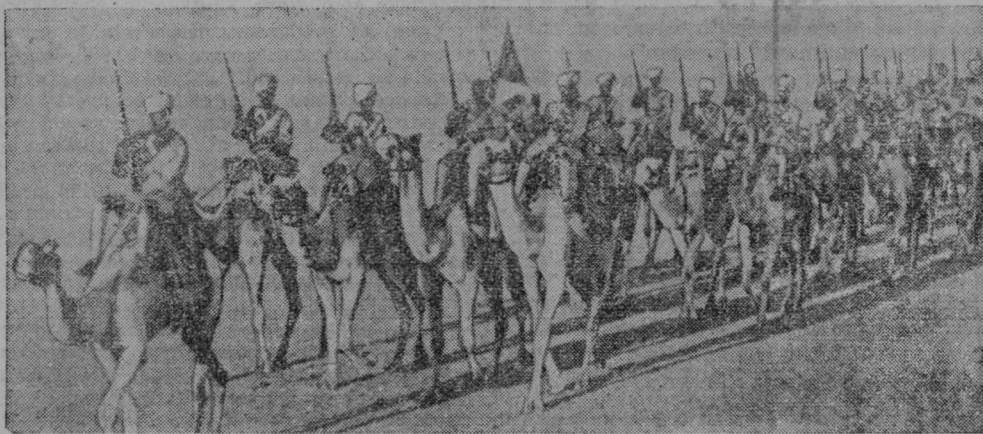
Dopisi

Pohorje

Ribnica na Pohorju. (Kratko letno poročilo.) Višek neugodnega vremena je dosegel spomladi pri nas deževen in mokrotan majnik. Posledica tega je bila, da se nam je setev nekam zavlekla, zlasti krompir in koruza smo posadili neobičajno pozno. Radi preobilne moče in poznega mraza je tudi na sadju bilo opaziti neko omrtvičenje.

Zaman so tekali zato pozneje naši otroci gledat, da li češnje že kaj zorijo, ker sploh nobenih ni bilo. Očete naše pa je gonila skrb na njive, kjer je slabotna in redka ozmina napovedovala zelo slabe uspehe. Toda, hvala Bogu, če primerjamo takratni skrajno slabi izgled z doseženo stvarnostjo, je nekaj žitnega pridelka vendarle še zrastle, čeprav znatno manj od drugih let. Košnja je dala potem boljše uspehe, lepo vreme je dosti pripomoglo, da se je spravilo seno lepo suho in neizprano pod streho. Koruza doslej tudi ne kaže preslabo, le dve napaki ima vedno pri nas: 1. da v višjih legah sploh ne uspeva, a 2. da včasih celo v nižjih delih dovolj ne zazori. Sploh smo z žitnimi pridelki v naših pohorskih hribih zelo slabi, edino les še drži naše grunte pokonci. Zadnje čase pa nam moti delo zopet deževno vreme, kar vpliva slabo seveda tudi na zorenje koruze in krompirja. S posebnimi nalivi kakor tudi požari od strele pa nas Bog ni obiskal. Draginja pa tudi nas čedaljebolj neusmiljeno pritiska, še slabši učinek nam povzroča izčrpanost življenjskih potrebščin po trgovinah. Kaj koristi vsako maksimiranje žitnih cen, če pa proizvajalci potegnejo blago kakor polž svoje roge nazaj, naše delovno kmečko ljudstvo pa za noben denar ne dobi večkrat najpotrebnejšega živeža, v prvi vrsti koruzne moke, ki je naš glavni živež.

Fram. Cerkevni pevski zbor vprizori v nedeljo, dne 8. septembra 1940 ob 3. uri popoldne v Zoh-

Angleški afriški jezni oddelek na kamelah jezdí skozi puščavo

»Kaj, ali ima Urh toliko denarja?«

»Ha, ko pa je toliko podedoval! Pomislite, stari Senčar je zapustil blizu sto tavžent goldinarjev!«

»Kaj praviš? Saj to ni mogoče!«

»Nihče bi tega ne bil verjel. Pa pri zapuščinski razpravi je prišlo na dan.«

»Hm — tedaj si je gospa Končnikova lahko vseh deset prstov obližnila. Menda je vendar prišla domov in nazaj k možu.«

»Domov je že prišla, z možem pa nista skup. Končnik je šel v konkurz in ga držijo v Kapli zaprtega, ker je napravil dvakrat več dolgov, kakor je bilo vse vredno.«

»Za božjo voljo, Matija, ti veš vendar take novice, da že leta nisem takih čul... Ali mu je Končnica tako hudo zamerila, da mu zdaj še pomagati noče?«

»Pomagala bi mu morda že, ko bi mu mogla. Pa je po očetu samo tri tisoč goldinarjev dobila.«

»Tega ne razumem. Matija, saj vendar veš, da je stari Senčar svoji hčeri tretjino vsega odstavil. Ti pa gospod župnik pa jaz smo bili za pričo, ko je napravil tak testament.«

»To že. Pri razpravi pa so imeli neki napisan testament, kjer je bilo Tilki le tri tisoč zapisanih.«

»Ali nista vidva z župnikom nič povedala, da je stari napravil ustno oporoko?«

»Župnik so bili tedaj že rajni, mene pa nihče vprašal ni... To vi tudi veste, da je bil stari Senčar muhast.

Gotovo se je skesal tega, kar je pred nami rekel, in je spet drug testament napisal?«

»Tedaj bi ga bil moral komu drugemu dati, da bi mu ga bil napisal. Saj veš, da sam ni več mogel pisati. Pa tudi ne verjamem, da bi se bil kaj premislil. — Prav lahko bi bilo mogoče, da, rekel bi, da je gotovo, da je tisti spisani testament od prej kdaj.«

»Tedaj bi ne bil veljaven, kajne?«

Seveda ne — Končnica bi bila hudo na škodi. Matija, te reči ne smeš v nemar puščati — tvoja dolžnost je, da se pobrigaš.«

»Jaz sem pa toliko dolžen, kakor ste vi, gospod dohtar. — Vi ste študiran človek in veste bolje, kako se taki sekiri topor poišče.«

»Pri sodišču je treba poizvedeti, katerega dne je bil testament spisani, potem pa je treba prijaviti ustni testament, če je ta iz prejšnjega časa.«

»Gospod dohtar, to morate vi storiti ali pa midva obadva. Meni samemu gospodje ne bodo verjeli in bodo hudi, da že prej nisem jezika obrnil.«

»Ti sitnost, ti! Tedaj bi moral v Kaplo. Pa ne utegnem, v Kaplo pa že posebno ne grem rad.«

»Radi ali neradi! Če gre za to, da dobi Tilka tisoč goldinarjev ali pa jih izgubi, je treba tudi na tako sitno pot.«

sko rabo«. Posebno daleč je prišla v tem pogledu Amerika. Palica, ki služi istočasno kot miza za kvartanje, se sicer ni toliko uveljavila kot palica, ki služi lahko tudi kot stol. Za dame je praktična ročna torbica, ki se da spremeniti v sedež. Pritisneš na majhen vzvod in iz torbice pomoli ogródje, ki predstavlja noge stola. Sedež sam je blazina, ki se napihne z zrakom. Svetlikajoči se hišni ključ pride silno prav v današnjih časih za temnitev mest. V ključu je majhna žarnica, ki obsvetli luknjo ključavnice.

Avto je bil hitrejši od letala. Do leta 1920. sta za brzinski rekord medsebojno tekmovala avto in letalo ter so do tega leta največje brzine dosegali na tleh, ne v zra-

rerjevi dvorani romantično spevoigro v treh dejanjih »Darinka« in dramski prizor narodnih pesmi »Snubači«. Zvečer ob 8. uri istega dne pa uprizori »Mlado Bredo«, opereto v dveh dejanjih in ponovitev spevoigre »Darinka«. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih orgel, zato se preplačila hvaležno sprejemajo. Za obilen obisk se priporočajo prireditelji.

Kozjak

Sv. Jernej nad Muto. Kot običajno se je tudi letos Jernejevo obhajalo zelo slovesno. V soboto, 24. avgusta, na god sv. Jerneja so bile tri svete maše, v nedeljo na Jernejevo nedeljo pa dve in procesija z Najsvetejšim. Cerkev je bila lepo ovenčana. Po preteku več let se je zopet pela pesem o sv. Jerneju, katero je spesnil rajni tukajšnji cerkovnik in organist Anton Lesičnik; ima devet kitic. Pet minut od cerkve je že državna meja, ki je strogo zastražena. Nihče ni smel od one strani sem, vendar se je zbralo mnogo ljudi iz Dravske doline. Šestnajst let že ni tu župnika. Ljudje bi radi imeli duhovnika, pa je gmotno vprašanje zamotano. Zanimarjena je cerkvena, zanemarjeno župnišče, a sredstev za prenove ni. Prijatelj narave pa pride tu na svoj račun kakor malo kje. Dasi je dohod težaven, tri ure iz Mute, pa človek pozabi na vse, kar se sedaj godi na tem nesrečnem svetu, ko uživa ta rajski planinski mir in se veseli krasote narave in lepega razgleda, ki se nudi sem na jugoslovansko stran in tja čez mejo. Obvari vas Bog, ož sončne višave!

Dravsko polje

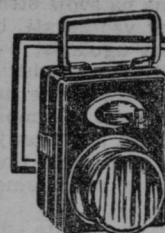
Sp. Polskava. Tukajšnja Kmečka zveza je priredila dne 18. avgusta 1940 poučni izlet na Kmetijsko šolo v št. Juriju ob južni železnici. Izleta se je udeležilo 53 oseb. Izletniki so si pod vodstvom ondotnega ravnatelja g. inž. Laha in pod vodstvom ostalega ondotnega uradništva ogledali vse gospodarske in gospodinjске naprave, razne stroje, živinorejo, vrtno in poljske kulture itd. Izletniki so bili pri ogledu deležni lepe poučne razlage o vsem, kar so videli, zato se tem potom gospodu ravnatelju in vsem ostalim zahvaljujemo za njihovo veliko naklonjenost!

Ptujska gora. Dne 24. in 25. avgusta je prvič priromalo k naši gorski Materi večje število romarjev iz Kranjske. Romanje je organizirala Prosvetna zveza in je bilo mirovnega značaja. Vseh romarjev je bilo okoli 350 iz raznih krajev Kranjske. Prišli so iz Ljubljane s posebnim vlakom. V soboto zvečer je romarje najprej pozdravil upravitelj Marijinega svetišča na Ptujski gori g. p. Konstantin in jim je v kratkih besedah razložil zgodovino in znamenitosti svetišča. Nato je govoril romarjem besedo o Mariji stolni kanonik iz Ljubljane g. Klinar. Po pridigi se je razvila po trgu in okoli cerkve, ki je bila lepo razsvetljena, mogočna rimska procesija z gorečimi bakljami. V nedeljo zjutraj so se začele sv. maše in spovedovanje ob 4. uri. Glavna sv. maša s pridigo, ki jo je imel g. V. Bratoncej, župnik iz Železnikov, je bila ob 6. uri zjutraj. Romarji so bili navdušeni nad lepoto Ptujske gore, posebno še nad lepim razgledom, ki se jim je nudi v nedeljo zju-

traj čez Dravsko polje na zeleno Pohorje, Slov. gorice in Haloze. Ob devetih zjutraj so kranjski romarji zapustili Ptujsko goro, ker so nadaljevali pot še v Ptuj. Vsi so rekli, da bodo ohranili Ptujsko goro v trajnem spominu in da bodo radi še in še poromali na naše »štajersko Brezje«. — Dne 7. septembra ima društvo zgodovinarjev Slovenije na Ptujski gori svoj občni zbor s strokovnimi predavanji. — Na Mali Šmaren bo prišlo na Ptujsko goro posebno veliko romarjev, ker bodo ta dan poromali delavci širom cele Slovenije k znamenitejšim Marijinim božjim potem. Tako pridejo k nam organizirane skupine ZZD iz Ptuj, Rogatca, Rogaške Slatine in Mestinja. Za ta dan je naprošen kot slavnostni pridigar stolni kanonik g. dr. Ivan Žagar iz Maribora. — Dne 15. avgusta se je poslovila od nas zaščitna sestra gđ. Katica Pivec. Zaradi svoje ljubeznivosti in požrtvovalne prijaznosti je bila v vsem svojem delokrogu zelo priljubljena in spoštovana. Za ves njen trud in delo naj ji bo dobri Bog obilni plačnik, z naše strani pa ji izrekamo iskreno hvalo z željo, da bi bila na svojem novem mestu zadovoljna in srečna. Novi zaščitni sestri pa želimo, da bi ostala dolgo pri nas in da bi se pri nas dobro počutila.

Slovenske gorice

Št. Ilj v Slov. goricah. Pri nas se pojavlja zadnja leta zelo pogosto pri ljudeh bolezni vnetje slepiča. Celotna naš priljubljeni zdravnik in bivši poslanec g. dr. Sevshek je nenadoma zbolel na tej bolezni in njegova hčerka pa je umrla na tem. Skoro vsak teden morajo radi te bolezni prepeljati v mariborsko bolnico. Nekateri

Žepne svetilke

izdeluje domača tvornica

RUDOLF PASPA

Zagreb, Koturaška 69

sumijo, da je slaba voda kriva temu. Radi tega bi bilo potrebno začeti misliti na to, da se za št. Ilj napravi vodovod, iz katerega bi dobivali ljudje v nižavi razčiščeno in zdravo vodo. — Nova cesta od Mure mimo tovarne v Ceršaku skozi vas Ceršak do banovinske ceste št. Ilj—Marija Snežna bo kmalu gotova. Vsi pametni in dobro misleči ljudje so veseli te nove ceste. Neki kričaji, ki imajo svoje srce čisto nekam drugam obrnjeno, so sicer hudo rogovilili proti tej cesti, pa jim vse skupaj nič ni pomagalo. Naša tovarna lepence, ki že nad 40 let daje kruha našim delavcem, bi morala ustaviti obrat, ako se cesta ne bi zgradila, ker je nemogoče, da bi stalno morala prevažati les in tovarniške izdelke z brodom preko Mure ter po ozemlju Nemčije preko Špilfelda isto voziti na kolodvor v št. Ilj. Občina bi zgubila lepe tisočake na dokladah, ki jih tovarna plačuje, nad 100 delavskih družin pa bi bilo brez zaslužka, ko sedaj vendarle nekaj dinarjev zaslužijo. Take kaprice, kakršne so nekateri imeli proti novi cesti, so bile naravnost smešne. Ko naše občine in naših posestnikov ce-

Angleški ministrski predsednik Churchill na ogle du utrd, ki bi naj onemogočile Nemcem izkrca-
nje v Angliji

ku. Že leta 1909. je avto dosegel brzino 200 km na uro, medtem ko se je moralo letalo zadovoljevati s 50 do kvečjemu 100 km. A še leta 1913. je bila največja brzina za letalo 200 km, za avto pa tedaj še večja. Ko je letalo leta 1920. doseglo 276 km na uro, je avto dokončno premagal.

Riba delfin uničila letalo v višini 800 m. Ne navadna letalska nesreča se je nedavno primerila v bližini Kube v zahodni Indiji. Nad otokom je letelo neko ameriško letalo. Nenadoma je pilot opazil, da je obdan od neobičajno čiste megle. Da bi se ji izognil, je letalec zavil okoli otoka, toda pri tem je zašel v močan nalič, kar je bilo znak, da prihaja tornado. Letalo je krožilo v višini 1200 m, pi-

»Žal da! Midva, ki sva priči, pa sva še prav posebno dolžna, da se prigrasiva.«

»Jaz sem si to že večkrat mislil in prav zaradi tega sem danes tudi prišel, da se z vami pomenim.«

Doktor je vstal in je zamišljeno stopil po sobi gor in dol. Iznenada je obstal in rekel:

»Mi nič drugega ne ostane; vest mi pravi, da moram... Tudi si bom naprosil nekega zdravnika, ki je na letovišču, da me ta čas zastopa. Matija, stopil bom k njemu, potem pa se zjutraj že lahko s šestim vlakom odpeljeva v Kaplo.«

»Z vlakom, pravite?« je Matija zmajal z glavo. »Ne, temu črnemu zlodeju, ki nima pameti, pa je povrh še ves okajen, svojega življenja ne zaupam. Vozil se bom rajši s tema dvema, ki jih imam od očeta in matere.«

»Hahaha, to pa je počasna vožnja! Kako dolgo pa hodiš od tod do Kaple?«

»V treh dneh bom doma.«

»Dobro. Tedaj se spravi ti jutri zgodaj na pot, jaz pa pridem čez tri dni.«

Zdravnik je pogledal na koledar in določil natančno:

»Danes je 24. julij... Reciva — na — na 28. opoldne se snideva v Hrastnikovi gostilni.«

»Velja tako.«

»Matija, to ti moram reči: Živi duši ne pravi, da

pridem v Kaplo! Bom vsega le kako uro tam. — Tudi o testamentu ne zini nikomur ne besede!«

»Ali mislite, da hodim z lajnami po svetu. Matija nosi rešpetin s sabo, ne pa trompete.«

»Saj vem. Da, da, Matija dosti vidi, pa malo govori... Kar pa se tvojega rešpetina tiče, pa moram reči, da skoz boljši daljnogled še nisem svoj živ dan gledal.«

»Gospod dohtar,« se je navdušil Matija, »rešpetin naj bo vaš, kadar bom umrl!«

»Haha, pred smrtjo moraš še katerikrat svet obresti,« se je zdravnik nasmejati.

O tem, da je kupil domačijo na Ledinah, ni črnil Matija niti besede. Sploh pa je spregovoril ta večer kvečjemu še kakih dvajset besed, kajti vse svoje misli je zbral ob zdravnikovi bolni uri. Še za večerjo, čeprav mu je dal zdravnik prav gosposko in obilno prinesiti iz gostilne, se ni mogel učasiti. O polnoči slednjič je opravil: ura je spet šla in je zvonko bila. Tedaj se je mojster veselo nasmešnil in dejal:

»Če boste po pameti z njo ravnali, bo šla in ji ne bo treba popravila, dokler spet ne pridem.«

»Haha,« se je smejal zdravnik, »če te spet dve leti ne bo kakor zdaj, ti ne morem obljubiti, da bom ves čas po pameti z njo ravnal.«

Drugo jutro se je Matija navsezgodaj odpravil na pot proti domu.

sta nič ne stane in jo mora tovarna na svoje stroške graditi ter jo bo morala tudi vzdrževati, bi vendar bilo bedasto, da bi se taka ugodnost odklonila. Delavci so pa na cesti tudi precej zaslužili iz cele okolice in še bodo. — Sada je letos pri nas malo in kar ga je, je še tisto slabo. Krompir gnije od večne mokrote in pridelki ne morejo zoreti. Pa vse bomo prenesli, če nam ljubi Bog samo ohrani mir, da bomo tisto malo, kar imamo, lahko v miru uživali.

St. Ilj v Slov. goricah. Nikar ne mislite, da šentiljčani, ki se v Slov. gospodarju bolj redko oglašamo, spimo. Nikakor ne. Društveno življenje pri nas ne pozna počitnic in tudi uspehov nam ne manjka. Fantovski odsek si je priboril pri okrožnih tekmah drugo mesto, članice dekliškega krožka pa so si priborile prvo mesto mariborskega dekliškega okrožja in s tem tudi prehodni pokal okrožja. — Na Marijin praznik bomo priredili lepo akademijo s peštrimi sporedom. Kakor vedno, bo tudi ta akademija na višku, saj je na sporedu nad 16 simboličnih in skupinskih vaj ter pevskih točk. Ne zamudite in oglejte si sad našega vztrajnega dela in trdne volje po napredku! Cene so običajne.

Sv. Anton v Slov. goricah. Gorska Mati božja, kraljica miru nas vabi. V ta namen se tudi letos po stari navadi vrši romanje na dan pred Malo Gospojnico od Sv. Antona v Slov. goricah. Procesija gre od antonske cerkve ob vsakem vremenu po sv. maši okrog 6. ure. Pri Sv. Trojici bo sv. maša za žive in rajne gorske romarje. Po prihodu na Gorco bo dovolj časa, ako kateri hoče poromati v Maribor, kakor lansko leto. Vabite se iskreno vsi, mladi in stari, da se tega lepega romanja polnoštevilno udeležite in da se pred Marijinim tronom zahvalimo Kraljici miru, da nas je Bog dosedaj obvaroval raznih nesreč, posebno nesrečne vojne, enako da bi nam Gorska Marija tudi za naprej izprosila ljubi mir. Priščno vabljeni častilci Marijini tudi iz sosednih župnij!

Mursko polje

Sv. Jurij ob Ščavnici. Na Marijin praznik, v nedeljo dne 8. septembra nas pridejo obiskat člani Bralnega društva iz Vučje vasi in bodo v Pergerjevi dvorani, na odru našega Bralnega društva uprizorili popoldne ob 3. uri po večernicah veseligr »Glavni dobitek«. Ker že dolgo ni bilo pri nas nobene gledališke predstave, se bomo vsi Jurjevčani polnoštevilno udeležili te veseligrave. Prav v teh časih smo igralcem iz Vučje vasi prav hvaležni, da nas pridejo malo razveseliti. — Pridimo k igri vsi Jurjevčani!

Vučja vas. Tukajšnje Bralno društvo priredi ob priliki svojega izleta k Sv. Juriju ob Ščavnici v nedeljo, 8. septembra, v Pergerjevi dvorani gledališko igro »Glavni dobitek«. Z igralci se tudi ostali člani društva udeležijo tega izleta.

Veržej. 60 letnico življenja je proslavilo prostovoljno gasilsko društvo v Veržeju v nedeljo, dne 1. septembra. Te slovesnosti sta se udeležili tudi soboška in lendavska župa s številnim zastopstvom. Domača župa pa je imela tu svoj letni izlet. Po sv. maši, ki je bila na prostem, so bili mnogi člani veržejske čete odlikovani za zvesto in požrtvovalno delo pri četi tekom 15, 20 in

30 let. Vsi govorniki so poudarjali nesebično in požrtvovalno delo gasilcev v nasprotju s sebičnostjo sedanjega časa.

Slovenska Krajina

Murska Sobota (Slovenska krajina). Pomemben jubilej. Pred 15 leti, to je dne 30. avgusta 1925, je začela delovati v skromni leseni hišici v Kolodvorski ulici v Murski Soboti Kmečka posojilnica, registrirana zadruga z neomejeno zavezo. Zavod se je hitro razvil in enega izmed najmočnejših zadruginskih denarnih zavodov v Prekmurju. Prvo leto od avgusta do konca leta je znašal denarni promet 167.000 din, naslednje leto že čez 2.000.000 din, v letu 1930 se je pa dvignil denarni promet na okroglo 23.000.500 din. Število vlog, kakor tudi posojil se je leto za letom dvigalo, ravno tako tudi število članstva. Poudariti moramo pri tem, da se je morala zadruga boriti s težkočami, ki v ostali Sloveniji skoraj niso bile znane. Prekmurski denarni zavodi pred vojno in tudi takoj po vojni so sloneli večinoma na bančni podlagi. Ti denarni zavodi so dajali za vloge po 8 in tudi 10% obresti, za posojila so pa računali po 18, 20, 25 in tudi večodstotne obresti. Tako je bilo silno težko ljudi pripraviti do tega, da so nalagali svoje prihranke v naše zadrugne zavode, tako zlasti tudi v Kmečko posojilnico, ki je dajala sorazmerno mnogo manjše obresti za vloge kot ostali denarni zavodi iz prejšnjih časov. Posojilojemalcev, ki so pri Kmečki posojilnici spet zamogli dobiti posojila pod neprimerno boljšimi pogoji kakor pri ostalih zavodih, je pa bilo od leta do leta več. Kmečka posojilnica je s svojim vodstvom na spreten način premagala vse začetne težave in se razvila v lep denarni zavod. Prvi načelnik Kmečke posojilnice je bil Gjerek Mihael iz Rakičana, leta 1926. je pa prevzel predsedstvo g. Ivan Jerič, takratni kaplan soboški in narodni poslanec, ki je vodil zavod nad tri leta, dokler ni odšel na svoj novo službeno mesto. Po Jeričevem odhodu pa vodi posojilnico še vse do danes naprej spet prvi načelnik g. Gjerek Mihael, kateremu stoji ob strani spretni ravnatelj g. Celec Ferdo, sedanji župan občine Murska Sobota-okolica. Tajniške posle vodi že skoraj od vsega začetka g. Mataj Franc, v odboru se pa nahaja že od leta 1932. dalje advokat g. Bajlec Franc, bivši narodni poslanec, poleg drugih odbornikov, ki so sami ugledni kmetje in obrtniki. Zavod je vse dosedanje denarne in gospodarske krize srečno preživel in je neštetim kmetom in obrtnikom pomagal v dobi največje stiske. Zavodu želimo kar najlepšega razvoja in čim več uspehov!

Murska Sobota. Dne 30. avgusta je tukajšnja kmečka posojilnica proslavila 15 letnico svojega obstoja in uspešnega dela. Želimo ji čim boljše razvoja! — Tukajšnje električno podjetje je znižalo ceno električnega toka za kuhanje na en dinar za KW uro, ako ga stranka porabi mesečno preko 25 KW ur. — Letošnji Brtalanov sejm je bil mnogo slabše obiskan kot druga leta. Tudi živine je bilo prignane le 147 glav, a prodane je bilo 78 komadov. Cena je bila primeroma dobra. — Te dni je ponovno začelo obratovati kinopodjetje Dittrich, ki je svoje prejšnje prostore popolnoma preuredilo. — Z naše gimnazije sta pre-

meščena g. Perko Stana v Ptuj, g. Pušnik pa s samoupravne na realno.

Beltinci. V nedeljo, dne 1. septembra, smo pri nas imeli zadnjo novomašno slovesnost v Prekmurju. Prvo nekrvavo daritev je Bogu daroval salezijanec g. Duh Štefan iz Melince. Pridigal pa mu je sorodnik g. dekan Jerič. Novomašnika je k oltarju Gospodovemu spremljala velika množica vernikov. — Ne samo naša fara, temveč vse Prekmurje je lahko ponosno na veliko število duhovnikov, ki jih daje naša ožja domovina. Kajti sorazmerno daje naše Prekmurje največ pastirjev Gospodovih.

Hotiza. Prejšnji teden so neznani dolgoprsteži vdrl v več stanovanj ter odnesli, kar so pač mogli. Med drugim so vlomili tudi v trgovino Osterc in odnesli nekaj nad 1000 cigaret. Krivcev še doslej niso izsledili, a upamo, da bodo kmalu prišli v roke pravice.

Topolovci. Ko se človek pelje iz Sobote proti Tišini, mu nehote pade v oči v smrečju skrita hišica, kjer živi ne samo v Prekmurju, temveč daleč naokrog znani šolski nadzornik — velik humorist — g. Evgen Antauer, ki se bo v soboto srečal z Abrahamom. Želimo mu še dolgo let krepkega zdravja, da bo še mnogo let lahko uspešno deloval na prosvetnem polju!

Dolnjelendavske gorice. Zopet so se oglasili klopčci s svojo monotonno pesmijo ter oznanjajo ljudem, da že grozdje zori, čeprav ga letos ne bo dosti. — Minulo nedeljo smo imeli na hribčku pri Sv. Trojici angelsko prošenje, na katerega je prišlo od blizu in daleč mnogo ljudi. Saj ob tej priliki običajno pridejo vsi vinogradniki z znanci pogledat svoje gorice, kjer v popoldanskih urah ob dobri kapljici med prijaznim pogovorom vsaj začasno pozabljajo na moreče skrbi. — Prejšnji teden se je ob Ledavi pasel konj, ki je bil z glavo privezan k nogi. Iz neznanega razloga je padel v potok in utonil.

Črenšovci. Preteklo nedeljo, 1. septembra, je bila slovesna otvoritev spomenika v svetovni vojni padlim vojakom. K svečanosti se je zbralo mnogo ljudi. Ob ganljivih govorih se je marsikatero oko sorodnikov in znancev preminulih orosilo. Spomenik je dalo postaviti prosvetno društvo. Izdelal ga je pa ljubljanski kipar Tine Kos.

Dolga vas. Še marsikomu je ostal v živem spominu dogodek, ki je povzročil po vsej okolici obilo govorov in komentarjev. Pozimi je vozil posestnik Trajbar Jožef na sanah sod vina, ki ga je imel skrbno zakritega. Med potjo ga je srečal finančar Ogrizek, ki je zaradi sumljivega Trajbarjevega zadržanja hotel pogledati, kaj vozi. Vendar pa Trajbar tega ni dovolil in je finančnega organa napadel z besedami in potem tudi dejansko. Ker je očetu priskočil na pomoč tudi sin Janez, sta preglednika podrla na tla, kjer ga je hotel Janez s kolom udariti, kar pa so preprečili drugi ljudje. Jožef je že prej dobil zaslužen kazenski, a Janeza je te dni obsodilo okrogno sodišče v Soboti na dva meseca zapora.

Haloze

Sv. Trojica v Halozah. Naš novomašnik Mero Viktor je nastavljen za mestnega kaplana v Brežicah. — Falska elektrika je napeljana čez celo

XI.

Dobrovnikova Trezika je sedela v svoji trgovinici in je pletla nogavico. Ker je bilo zdaj avgusta malo dela, je učenko pustila za tri tedne domov. Še sama ni imela kaj početi in posebno prve popoldanske ure ni bilo skoraj nikogar v trgovino, tako da je lahko mirno pletla.

Danes pa je bila videti le napol pri svojem delu. Vedno spet ji je ušla igla in vedno znova je morala pobirati zanke. Njene misli so bile drugod. Pred osmimi dnevi so jo bili povabili na sodišče; tam je morala prisesti in povedati, kdaj in pred kakimi pričami je rajni Senčar v testamentu napravil ustno oporoko. Včeraj je morala spet na sodišče; vprašali so jo, če ji ni tedaj, ko je bila še pri Senčarju, izginil prstan in kaj meni o tej reči. Ko se je nad takimi vprašanji začudila, ji je sodnik smehljalje dejal, da zadeva še ni zrela in da ji še ne more vsega pojasniti.

Zdaj je morala Trezika venomer na to misliti, zakaj neki so jo na sodišču o vsem tem spraševali. Drugače si tega ni znala razložiti, menila je, da gre še zmeraj za onih tri tisoč, ki jih je Tilka po očetu dobila. Kolikor je vedela, sta se Senčar in njegov sin Urh po oni ustni oporoki hudo dajala in Senčar je potem še z nadaljnjimi močmi spisal nekaj listov. Po tem je Trezika sklepala, da je Senčar svoj ustni testament ovrgeel in spisal novega, v tem pa da je Tilko priškrnil... Zaradi

tega je bila veselo presenečena, ko je bilo Tilki na za-puščinski razpravi priznanih tri tisoč goldinarjev. Čuditi se prav za prav ni bilo čemu, ko je Senčar vendar tako ogromno premoženje zapustil...

Ali kaj je neki zdaj? Ali Urh še vrta in hoče sestro še ob te tri tisočake spraviti? Verjel bi to človek kar, če pozna zahrbtnega Urha.

Pa kako, da se je pogrela tudi zgodba o njenem izgubljenem prstanu in spravila v zvezo s Senčarjevo za-puščino? Urh bi bil še tega zmožen, da bi zgodbo o nje-nem prstanu zapletel v kake laži, češ da je ona, Trezika, starega Senčarja z neresničnimi pripovedmi nagovorila, naj spremeni testament Tilki v korist in da je oče Tilki zaradi tega potem res priznal tri tisoč... Pisati bo mo-rala Tilki v Šmarjeto, naj bo previdna in naj se ne da ne pregovoriti ne prestrašiti.

Tilko je Jurijeva usoda hudo zadela, tako da je skle-nila, da se ne vrne več k svoji gospe, temveč da bo blizu kje pričakala, kaj bo z Jurijem. Od srede maja je bil Končnik v Celovcu zaprt, na jesen bi naj prišel pred po-rotu. Da ga bodo oprostili, to je bila Tilka trdno upala. Potem mu bom, je pravila Treziki, še enkrat ponudila svojo pomoč in mu bom vsaj do kake majhne domačije pomagala. Čez poletje pa je šla za kuharico v neko leto-viščarsko gostilno v Šmarjeti, tri ure daleč od Šentanela.

(Dalje sledi)

lot se je nato spustil na 800 m nad morjem. Ne-nadoma se je zaletel v visok stolp vode, ki ga je dvignil orkanski veter z morja. Na vrhu vod-nega stolpa se je preme-taval delfin, ki je prebil levo krilo letala. Iz vi-sine 800 m je pričelo letalo naglo padati. Pi-lot je skočil na prosto s padalom in pristal na morju, kjer ga je kma-lu rešil neki parnik, ki je plul v Havano.

Tisočletna lipa. V majhni občini pri Ta-boru na južnem Češkem imajo ponosno lipo, ki jo strokovnjaki cenijo na tisoč let. Drevo ima obseg 9 m in komaj šest mož ga lahko obseže. V deblu je več nego dva metra široka duplina, v kateri je dovolj prostora za več otrok.

Japonski jezik ne po-zna psov.

Ptujsko polje v Haloze do Podlehnik. Zdaj se vršijo pogajanja za nadaljnjo napeljavo mimo Drena in žurnana na Gorco do župne cerkve. Napeljavo bo končana še to leto, ker nam je zagotovljena podpora od banske uprave v Ljubljani. — Zadnje deževje je napravilo škodo na travnikih ob Rogatnici in na banovinski cesti Ptuj—Krapina. Stanošina je bila podobna jezeru, posebno okoli Hroneka in v Maclu. Kakšna pa je letina? Če bo lepo, toplo vreme, bo dozorela koruza in se omehčalo grozdje. Sadja ni nič; je lansko leto obrodilo tako bogato, da so se zaradi tega posušile čez zimo slive, breskve, češnje in jabolane. Letošnja ničeva letina nas uči, da bi bilo nujno potrebno, da priskrbi občina sadno sušilnico; letos bomo brez kruha in brez suhega sadja, ker si nismo priskrbeli živeža lani. Vino smo že vse prodali in popili, enako slivovko, drobenko in tropinovec. Suhi smo! — Cesta Sv. Trojica—Sv. Andraž v Halozah se pridno gradi. Zahvaljujemo se za podporo banski upravi, ki s tem daje zasluzka ubogim Haložanom. Delovodja je nov, g. Brezinšek iz Rogatca. Bil bi za to delo sposoben tudi kak Trojčan! Cesta je dodelana od Ornikovega križa; zdaj jo začnemo graditi od podlehniške strani. Upamo, da jo bomo že otvorili leta 1942. v veselje vseh Haložanov pri Sv. Trojici in Leskovcu.

Saleška dolina

Bele vode — Sv. Križ. Na lepo nedeljo, dne 25. avgusta, so se belovoški fantje in dekleta postavili. Po večernicah so na prostem igrali Finžgarjevo »Verigo« tako lepo, da ni bila več igra, ampak resnično življenje na vasi. Belovoška mladina, le tako naprej! — Pri Sv. Križu bo romarski shod v soboto, dne 14. septembra, povišanje

Kmečka trgovina

Ketiš Mihael:

Jesenska razmišljanja

Jesenska doba je tisti čas, ko vsak gospodar, oziroma sadjar upira svoji oči proti sadovnjaku. Velikokrat stoji molče pred drevsom in se sprašuje, če mu drevo res nudi ono, kar pričakuje od njega. Pa tudi drevo sedaj lahko sadjarja spomni na pregovor, ki pravi: »Kakor se streže, tako se reže« (daje). Napačno je torej, če se pričakuje samo pridelek, ne damo pa drevesu za povračilo za sadje primernih snovi, ki jih drevo potrebuje za tvorbo plodu.

Sadna letina je letos v Sloveniji srednje dobra. Posledica manjše rodovitnosti je pretekla zima in manj ugodna spomlad. Izjeme so v okrajih Dravograd, Gornji grad, Kamnik, Slov. Konjice, Maribor levi in desni breg, Ptuj, gornjeradgonski in murskosoboški okoliši. V teh okrajih je še precej sadja kljub vsem vremenskim neprilikam. Sadja pa vseeno ni na izbiro, posebno kar se tiče kakovosti. Temu je vzrok deževje, ko se je lahko širil škrlup (krastavost), pa tudi toča je na plodovih pustila sledove.

Kljub manjšemu pridelku se moramo vprašati, kaj storiti v silni tekmi z drugimi državami, ki imajo letos povoljno sadno letino. Za tekmovanje na tujih sadnih tržiščih je edini predpogoj spoznanje in zahteve tega trga, kateremu se je treba prilagoditi. Sadje dobre kakovosti še vedno najde odjemalce tudi v deželah, ki se skušajo v tem oziru osamosvojiti. Vedno bomo z lahkoto prodali srednje debela in debela prižasto in rdeče barvana jabolka, dobrega okusa jesenskih in zimskih sort. Seveda težje je prodati manj barvano in zeleno sadje, kvečjemu sorte finega okusa in duha, kot koksova oranžna in ananasova reneta. Zunanji trg zahteva poleg tega še velike množine enotnega blaga, to je manj sort, enakomerne in dobre kakovosti. Temu pa ne odgovarjajo naši starejši sadonosniki, ki so napolnjeni z neštevilnimi sortami sadnega drevja, kar je velika ovira razmahu sadne trgovine. Pomoč je v zmanjšanju števila sort, kar se da doseči s precepljenjem.

Da pridelamo dobro blago enotne kakovosti, ni dovolj. Treba je znati spraviti blago v denar po ceni, ki odgovarja pridelovalnim

VSEM CENJENIM NAROČNIKOM, katerim je že pošla naročnina, smo danes priložili položnice ter prosimo, da takoj poravnajo naročnino, da ne bo treba prenehati s pošiljanjem lista. »Slovenski gospodar« stane za celo leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

sv. križa. Na predvečer bo pridiga in pete litanije z blagoslovom. V soboto bo sv. opravilo ob 6. in 8. uri. Romarji, pridite! — Vihar in strela tudi Sv. Križu nista prizanesla. Na večji cerkvi je vihar odtrgal pločevinasto streho, na mali cerkvi je pa strela preskočila s strelododa v zvonik in razbila v cerkvi zid in okna. Komaj smo končali popravila s pomočjo dobrih romarjev zunaj in že bo treba popravljati znotraj.

Savinjska dolina

Sv. Jurij ob Taboru. Pri nas v Savinjski dolini smo začeli z obiranjem hmelja. Že se čuje vsepovsod vesela pesem. Nekateri celo spati ne morejo od samega veselja, ko z zaupanjem čakajo na kup »jurčkov«.

Šmarski kraji

Sv. Mohor pri Rogaški Slatini. K 80 letnici plodonosnega delovanja Družbi sv. Mohorja v Celju čestitamo! Člani iste in vsi sosedje Sv. Mohorja na Radnah želimo jubilejni družbi, naj ostane neusahljiv studenec slovenskih dobrin.

šču v Novem Sadu ni bilo. Beli fižol je bil v Novem Sadu po 455—457 din stot.

V Sloveniji ni nikjer žitnih zalog in smo navezani na uvoz žita iz juga. Že sedanje razmere so povzročile po mestih in industrijskih krajih skrb glede prehrane. Če se bodo razmere še poslabšale, bomo v Sloveniji (izvzemši večje kmečke pokrajine) trpeli zelo občutno pomanjkanje, kar se prehrane tiče. Krivdo za vse to nosi ta nesrečna vojna in tisti, ki so jo začeli. Najbolj hudo je pa to, da prav nič ne kaže, da bi se to stanje (vojna) v doglednem času nehalo. Tako so nam tudi vsi upi splavali po vodi...

Službeno poročilo ljubljanske blagovne borze

Smreka, jelka. Hlodi I., II. monte 230—280 din, brzojavni drogovi 220—260 din, bordonali merkantilni 330—380, filerji 270—310, trami ostalih dimenzij 270—320, škorote, konične od 16 cm dalje 560—600, paralelne, od 16 cm dalje 650—720, podmerne, od 10—15 cm 600—650, deske-plohi, kon., od 16 cm dalje 500—550, par., od 16 cm dalje 520—610, les za celulozo (okroglice), belo očiščen 160—190 din kub. meter, kratice 100 kg 70—80 din.

Bukev. Hlodi od 30 cm dalje I., II. 160—210, hlodi za furnir, čisti, od 40 cm dalje 260—310, deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte 310 do 360, naravni, ostrorobi, I., II. 520—600, parjeni, neobrobjeni, monte 430—490, parjeni, ostrorobi I., II. 600—710 din kub. meter.

Hrast. Hlodi I., II., premera od 30 cm dalje 240—390, bordonali 800—900, deske-plohi, boules 850—950, neobrobjeni I., II. 700—800, frizi 770 do 840 din kub. meter.

Ostali les. Macesen 1100—1300, brest 700—800, javor 700—800, jesen 770—850, lipa 670—770 din kubični meter.

Deželni pridelki. Fižol ribničan 525—575 din, prepelčar 575—625; krompir: rožnik pozni in rani, kresnik 100—105 din 100 kg; seno sladko 85—90 din, polsladko 75—80 din, kislo 65—70 din; slama 40—45 din 100 kg.

Drobne gospodarske vesti

Uredba o nadzorstvu nad cenami. Ministrski svet je predpisal uredbo o kontroli cen na drobno, s katero je pooblastil urad za kontrolo cen, da lahko določi cene na drobno za tiste predmete, za katere je določena cena na debelo. Urad bo lahko za take predmete ali predpisal najvišje prodajne cene ali pa najvišji dobiček v odstotkih. Urad za kontrolo cen lahko pooblasti oblast druge stopnje, da na svojem področju maksimira cene. Trgovci na debelo niso dolžni, da prosijo za odobrenje prodajnih cen.

Izvoz svinj ustavljen radi visokih cen. Ker se je koruza podražila, so se obenem podražile tudi pitane svinje v Vojvodini in Slavoniji in to na 11—13 din kg žive teže. V pogodbi z Nemčijo in Italijo so pa določene tako nizke cene za svinje, da se izvoz ne izplača. Izvozniki svinj so 70 % izvoznih dovoljenj, izdanih za september, vrnili in zahtevali, da ravnateljstvo za zunanjo trgovino izposluje od Nemčije in Italije višje cene za naše svinje. Nekateri so mnenja, da se bodo morda te nevesčnosti odstranile tedaj, ko bo za pitanje svinj na razpolago nova koruza, ki bo najbrž cenejša kot je pa sedaj.

Zvišanje cen prašičev za izvoz v Nemčijo. Z odlokom ministra trgovine in industrije z dne 24. avgusta je bila zvišana cena za prašiče, težke nad 160 kg (razred A), na 13 din, za prašiče, težke od 140—160 kg (razred B), na 13,70 din, vse za kg žive teže franko nemška meja.

Letos se bo dobro plačalo bučno seme. Da bi se dobilo čim več surovin za predelovanje v olje, so bile letos določene cene za bučna semena na 4 din kg, kar bo gotovo povzročilo velik interes za prodajo tega semenja industriji.

Ozimni lan. Da bi se pridobilo čimveč lana za proizvodnjo raznih tehničnih olj, bodo dobili kmetje poceni, delno pa zastonj seme za setev ozimnega lanu. Poleg tega je za odkup lanu določena odkupna cena, ki znaša 6—7 din za kg. Po tej ceni bo odkupila Priv. izvozna družba še ostanke lanskega pridelka, pa tudi pridelek nove letine spomladi.

Oljnata repica. Da bi se povečala proizvodnja repičnega semena, bo Priv. izvozna družba čala kmetovalcem za sejanje ozimne oljne repice seme brezplačno. Setev je v začetku septembra. Za kilogram repice se bo spomlad plačalo 5 din. Vsa pojasnila daje Priv. izvozna družba.

Donos sladkorne pese in proizvodnja sladkorja. Letošnji pridelek sladkorne pese cenijo v naši

stroškom. Pri tem igra pravilno spravljanje odločujočo vlogo. Rano trganje sanja (ponekod tudi tresejo), se vedno maščuje, ker pridelek izgubi na vrednosti in se hitro pokvari. Nedozorel sad nima prave oblike, ne barve, ne okusa in je pri sortiranju ob priliki prevzema od trgovca odvrgen. Dobro sortirano sadje doseže boljšo ceno nego mešano blago, zato je potrebno, da se sadjar tudi sortiranja nauči. Važno je tudi enotno in okusno pakovanje, saj napravi lepo pakovano in sortirano sadje udoben vtis na kupca, ki radi tega rad plača boljšo ceno. Dobra kakovost, enotno sortiranje in vzorno pakovanje je podlaga bodoče sadne proizvodnje in trgovine.

Trgovina z žitom

Odkar je vlada razveljavila dosedanje uredbe o najvišjih cenah pšenice in koruze, je trgovina z žitom ponovno oživela. Najbolj živo je seveda v Novem Sadu, kot mestu trgovine z žitom, pa tudi drugod po Vojvodini in Banatu se živahno kupčuje.

Cena pšenici je glasom uredbe o prehrani, izdane v Zagrebu, določena na 300 din, vendar je po poročilih iz Vinkovcev in Novega Sada bila tam pšenica dražja in to zaradi tega, ker po 300 din pšenice ni bilo mogoče dobiti. Treba bo počakati, kakšen uspeh bo imela uredba o prisilni prodaji pšenice in kako se bo ta uredba sploh dala izpeljati. Če bo oblast dovolj odločna, se bo morda le dalo ceno pšenice obdržati na 300 din stot. No, saj bo tudi še po tej ceni moka dovolj draga, saj so nekateri že izračunali, da bo stala črna krušna moka z vsemi prevoznimi stroški in zasluzkom trgovcev v nadrobni prodaji v Sloveniji 4.50—4.75 din kg, bela moka pa celo 8.50 din.

Na trgu s koruzo se pozna ukinitve prisilnih ukrepov in je trgovina prosta. Določene cene od ravnateljstva za prehrano in Gospodarske Sloge na 265 din stot so že prešle na 290 din stot. Glasom tržnega poročila iz Vršca v Vojvodini je tam koruza že po 345—350 din stot. Prvotne količine koruze, ki so se prodajale okrog 300 din stot, so bile namreč takoj razprodane in ravno zaradi pomanjkanja koruze je cena tako naglo poskočila. Morda bo cena nove koruze kaj bolj zmerna.

Za ostalim žitom ni takega lova kot za pšenico in koruzo in zato so tudi cene bolj ustaljene, vendar sorazmerno dovolj visoke. V Novem Sadu je oves po 290—295 din, rž po 295—300 din, ječmen pa po 310—315 din stot. Moka 0gg je po 530—535 din stot, ostale vrste moke pa na trži-

državi okoli 95 do 100 tisoč vagonov. Predelava sladkorne pese v sladkor se bo začela šele okoli 20. septembra, dočim se je lani začela že v začetku septembra. Računajo, da bomo letos lahko producirali okoli 110 do 120 tisoč ton sladkorja, kar bo zadostovalo za domače potrebe. Zato je računati tudi, da ne bo motenj v preskrbi s sladkorjem, ker ima za september prodajna centrala za sladkor na razpolago še 600 vagonov sladkorja, kar odgovarja normalni porabi, ki znaša 800 vagonov mesečno.

Cene goveje živine po sejmi

Voli. Maribor debeli 7—8 din, poldebili 5.50 do 6.80 din, plemenski 6.25—8 din; Slovenske Konjice I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Slovenj Gradec I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Kranj I. 9.50 din, II. 8.50 din, III. 7 din; Črnomelj I. 8.50 din, II. 7—7.50 din, III. 6—6.50 din; Zagreb II. 7 din, bosanski voli pa 6—7 din kg žive teže.

Biki. Maribor 5.25—6.75 din; Zagreb 6—7 din kg žive teže.

Krave. Maribor debele 6—7.50 din, plemenske 5.50—7 din, klobasnice 4—5 din, molzne 5.50 do 8 din, breje 5.25—7 din; Slov. Konjice I. 7 din, II. 6 din, III. 5 din; Slovenj Gradec I. 6 din, II. 5 din; Kranj I. 8.25 din, II. 7.50 din, III. 6 din; Zagreb krave v mesarske svrhe 6—7 din, klobasnice 4.25—5.30 din kg žive teže.

Telice. Maribor 6.50—7.75 din; Slov. Konjice I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Slovenj Gradec I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Kranj I. 9.50 din, II. 8.25 din, III. 7 din; Črnomelj 6.50—7.50 din; Zagreb 7—8.25 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 7—8.50 din; Slov. Konjice I. 9 din, II. 8 din; Slovenj Gradec I. 8 din, II. 7 din; Kranj I. 9 din, II. 8 din; Črnomelj 7—8.50 din; Zagreb 10.50—11.50 din kg žive teže; kg mrtve teže pa 14 din.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov 90—120 din, 7—9 tednov 125—170 din, 3—4 mesece 170 do 320 din, 5—7 mesecev 320—440 din, 8—10 mesecev 450—600 din, 1 leto stare 700—1000 din komad; kg žive teže 8—10.50 din, kg mrtve teže pa 12—16 din. Na ptujskem sejmu so bili 6 do 12 tednov stari prasci po 120—210 din komad, v Kranju 7—8 tednov stari 210—310 din komad, v Zagrebu prasci do enega leta starosti po 10 do 12 din kg žive teže, prasci (odojčki) za klanje pa 13—15 din kg žive teže.

Pršutarji (proleki). Ptuj 10 din, Slov. Konjice 11 din, Slovenj Gradec 10 din, Kranj 11 do 12.50 din, Črnomelj 8—9.50 din, Zagreb 13.50 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Ptuj 11.50 din, Slov. Konjice 12—13 din, Kranj 12.50—13.50 din, Črnomelj 10—11 din, Zagreb sremske 14—15 din kg žive teže.

Konji

Zagreb lahki 6—10.000 din, srednje težki 10—14.000 din, težki 14—19.000 din par. Lahka žrebata 1500—2000 din, težka žrebata 2500 do 4500 din komad.

Mesne cene

Goveje meso. Maribor volovsko I. 14—16 din, II. 12—14 din, meso bikov, krav in telic 10 do 16 din; Ptuj 12—16 din; Slov. Konjice I. 16 din, II. 14 din; Slovenj Gradec I. 15 din, II. 14 din; Celje 12—16 din kg.

Telčje meso. Maribor I. 12—16 din, II. 10 do 14 din; Ptuj 12—16 din; Celje 16—20 din; Trbovlje 16—22 din kg.

Svinjsko meso. Maribor 16—18 din; Ptuj 16 do 18 din; Slov. Konjice 16—18 din; Slovenj Gradec 18 din; Celje 16—18 din kg.

Ovčje meso. Celje 14—16 din kg.

Slanina. Ptuj 16—18 din; Slov. Konjice 18 do 20 din; Slovenj Gradec 20 din; Celje 19—20 din; Trbovlje 20—21 din kg.

Svinjska mast (zabela). Ptuj 24 din; Slovenj Gradec 24 din; Celje 23—24 din; Kranj 24 din kg.

Tržne cene

Krompir. Ptuj 75—80 din, Slovenj Gradec 150 din, Kranj 150—175 din, Črnomelj 100 do 125 din 100 kg.

Fizol. Ptuj 5—6 din, Maribor 6 din, Slov. Konjice 7 din, Celje 6—8 din kg.

Seno. Maribor 70 din, Ptuj 75 din, Slov. Konjice 60 din, Celje 90 din, Slovenj Gradec 85 din stot.

Slama. Maribor 40 din, Ptuj 35—45 din, Slov. Konjice 40 din, Slovenj Gradec 50 din stot.

Drva. Maribor 125 din, Slovenj Gradec 110 din, Kranj 130—150 din, Črnomelj 90 din kubični meter.

Vino. Navadno mešano: Maribor 5.50 din, Slov. Konjice 5 din, Črnomelj 4.50 din liter pri vinogradniku. Boljše sortirano: Maribor 7 din, Slov. Konjice 6 din, Črnomelj 6 din liter pri vinogradnikih.

Sejmi

9. septembra svinjski: Središče; živinski in kramarski: Turnišče, Apače. — 10. septembra tržni dan: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož; živinski

in kramarski: Puconci; živinski: Maribor. — 11. septembra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski: Dobje. — 12. septembra tržni dan: Turnišče; živinski in kramarski: Loka pri Žusmu. — 13. septembra svinjski: Maribor; kramarski, goveji in konjski: Dobova. — 14. septembra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Golobinjek, Petrovče, Vitanje; živinski: Ščavnica.

Razgovori z našimi naročniki

Dosega skrajšanega roka. Z. J. Ako živi Vaš brat z Vami v gospodinski skupnosti, odnosno na sedaj Vašem posestvu, Vam pritiče pravica do skrajšanega roka le, ako je brat za delo nesposoben, kar bo ugotovil vojaški zdravnik. Pri naboru prosite, naj se Vam prizna pravica do skrajšanega roka ter navedite, da ste posestnik ter na posestvu edini, dela sposobni možki. Prinesite s seboj zadevno občinsko potrdilo ter izpisek iz matičnih knjig. Ako Vam skrajšanega roka ne bo priznala že naborna komisija, napravite pismeno prošnjo na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja ter priložite že omenjeni listini. Kolkujte prošnjo z 10 dinarskim kolkom, za rešitev pa morate priložiti 20 dinarski kolek.

Skrajšan rok sina prvenca. R. B. Sinu-prvencu pritiče pravica do skrajšanega roka le, ako je oče, ki plačuje gotovo več nego 120 din letno neposrednih davkov, preko 60 let star ali pa za delo nesposoben. Prošnjo je nasloviti na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja ter ji priložiti izpisek iz matičnih knjig; poudarjajte v prošnji, da je oče za delo nesposoben. Zdravniškega spričevala ni treba prilagati, ker mora nesposobnost ugotoviti vojaški zdravnik. Glede kolkovanja čitajte gornji odgovor.

Odvzem obeh konj v vojaške svrhe. A. G. Ako na prvo prošnjo ni rešitev, napravite drugo, ali pa urgirajte rešitev prve. Nasloviti jo je na pristojno vojaško okrožje potom občine, ki naj uradno potrdi resničnost Vaših navedb. Konja ne bi bili smeli oddati brez reverza! Prošnjo za odškodnino pa napravite na poveljstvo pristojne divizijske oblasti; v zakonu sicer odškodnina ni predvidena, a ako ste se res preživljali s prevozništvom, Vam divizijska oblast lahko izjemoma prizna odškodnino.

Ali sme prežutkar imeti strežnico. F. J. Ako je prežutkarju strežnica potrebna (bodisi radi starosti ali bolezni), tedaj jo sme imeti, čeprav to ni bilo dogovorjeno, odnosno zapisano v pogodbi; v nasprotnem primeru pa ne.

Sosed ovira rast žive meje, odriva mejo. F. V. Sosedu nimate pravice zabraniti, da ne bi nalsljal butare dražja na skupno živo mejo, čeprav s tem ovira njeno rast na njegovi strani.

Merodajna je lega debel. Ako se bojite odrivanja meje, postavite kamenite mejnike. Ako sosed ne bi hotel priznati pravilnosti od Vas postavljenih kamenitih mejnikov ter bi še naprej mejo odrival, predlagajte sodno določitev meje v nepravnem postopanju, v katerem ni treba zastopanja po odvetnikih.

Zdravniška posvetovalnica

G. S. Fr., Orehova vas. Kljub napornemu delu ne morete spati dalje kakor 3—4 ure. Vse to Vam je vzelo razpoloženje, čutite se slabega in shujšali ste. Zdravila iz lekarne niso pomagala. — Res, sladko in primerno dolgo spanje je dar božji. Noči brez spanja so huda muka in dnevi po takih nočeh so trpljenje. Poskusite takole: večerjajte kaj lahkega, od mleka na primer; ne fižole, ne zelja, ne žgancev. Preden ležete k počitku, si umijte vrat, prsi in roke v mrzli vodi in se le narahlo obrišite, da bo koža vlažna. Nato oblecite srajco in hajdi pod odejo. Ne odevajte se pretoplo — naj pride k telesu zrak. Če spite v sobi, pazite, da bo v njej dovolj zraka. Odprite okna! Skrbite tudi za redno, dnevno stolicco. Če bi to samo ne pomagalo, potem kupite v lekarni za par dinarjev baldrianovega čaja, ki ga pijte pred spanjem eno skodelico. Da bi pomagalo!

Ga. T. P., Stara vas. Pred tremi tedni ste padla s kozolca na stopalo in niste deset dni mogla stopiti na nogo. Devala ste nanjo mrzle obkladke. Sedaj že lahko hodite, samo zvečer je noga še zatekla. Vprašate, če treba iti k zdravniku. — Mislim, da bi se morala takoj podati na preiskavo z Röntgenom v najbližjo bolnico. S takimi stvarmi ni šala. Mogoče je zlomljena ali pa tudi le nalomljena kaka kost in nepravilno zdravljenje ima lahko hude posledice. Storite to torej nagnadno. Če so kosti v redu, to bo pokazal Röntgen, prav, če ne, Vam bo zdravnik svetoval, kaj storiti nadalje. Dandanes, ko imamo Röntgenove žarke, je treba tako postopati. — Otok sam je lahko znak preloma. — Radi drugega vprašanja Vas prosim, da prečitajte »Slov. gospodarja« od 21. avgusta tega leta. Tam sem že na isto vprašanje odgovarjal. Da se ne bom torej ponavljal.

Naznani la

Ljudski oder v Mariboru odvarja v nedeljo, dne 8. septembra popoldne ob 5. uri svojo novo sezono. Uprizorila se bo nova romantična igra s petjem v treh dejanjih »Adelajda, koroška roža«, ki jo je spisal po dr. Sušnikovi narodni romanci »Pripoved o zvesti gospe Adelajdi« znan mariborski prosvetni delavec g. Anton Brumen. Pridite in pogledajte si to novo delo!

Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti, Maribor, Vrazova 4. Vpisovanje dnevno, šolski program zastoj, lastni dijaški internat. Začetek pouka 9. septembra. 1245

Polovico potnih stroškov si prihrani, kdor potuje v prvi polovici meseca septembra v Ljubljano. Dne 31. avgusta se je začel ljubljanski velesejem, ki traja do 9. septembra. Kdor si velesejem ogleda, ima brezplačen povratek. Na odhodni železniški postaji si mora kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico, ki stane 2 din. V Ljubljani pri velesejmski blagajni se bodo izdajale potrdila o obisku velesejma, nakar velja vsakemu stara vozna karta in pa železniška izkaznica za brezplačno vožnjo na tisto postajo, s katere je odpotoval. Ta olajšava velja za potovanje v Ljubljano od 26. avgusta do 9. septembra, za povratek od 31. avgusta do 14. septembra.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto v začetku novembra. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimski po pet mesecev. To zimo se bo vršil dru-

gi tečaj zimske šole. Letos se torej na novo sprejemajo učenci samo v celoletno šolo. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji. Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din, je poslati ravnatelstvu banovinske kmetijske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra. Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preišče njihovo zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbnina znaša od 350 do 100 din, po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca, in se plačuje mesečno v naprej. Vsa podrobnejša navodila se na željo dobijo pri ravnatelstvu šole.

Starši, ali ste že naročili vašim otrokom »Vrtec«? V današnjih časih mora imeti že vsaka hiša svoj časopis. Dajte tudi mladini zdrave duševne hrane in naročite ji mladinski list »Vrtec«. Za malenkostno mesečno naročnino din 2.50 dobe otroci časopis in še tri lepe mladinske knjige letno. Tudi na vaše najmlajše iz I. in II. razreda ne pozabite, zakaj tudi zanje prinaša »Vrtec« veliko lepih in zabavnih stvari, ob katerih se bo otrok igranje naučil branja. Ako navedete mladino že v teh letih na dober časopis, se bo tudi pozneje oklenila pravih krščanskih listov. Ne dajte si od nikogar vsiliti kak drug list, zahtevajte povsod za vaše otroke samo »Vrtec«.

Kmetijsko gospodinjstva šola šolskih sester v Mariboru sprejema gojenke v enoletno gospodinjstvo šolo. Pouk se prične 15. septembra tega leta. Podrobna navodila daje vodstvo zavoda.

Brinjeva gora v Zrečah. Dne 15. septembra bo zadnji veliki romarski shod — sladko ime Marijino. Na predvečer ob 6. uri pridiga in slovesne litanije ter spovedovanje. Drugi dan sv. maše ob 5., 6. in 10. uri. Pripravljeno bo vsega dovolj za dušo in telo. Naslednjo nedeljo (kvatarno) bo tukaj samo pozna služba božja ob 10. uri.

Romarski shod na Prihovi bo v nedeljo, dne 8. septembra, na Male maše dan. Bodo tri svete maše in procesija s kipom Marijinim. Romarji, vljudno vabljeni!

Vurberg. V nedeljo, dne 8. septembra na Mali šmaren bodo uprizorili ptujski študentje v društveni dvorani zelo zanimivo, napeto ljudsko igro: »Kadar se utrga oblak«.

Ruska nedelja bo letos 15. septembra. Spored prihodnjič.

Okanine pri Sv. Francišku Ksav. (Savinjska dolina). Na Mali šmaren, dne 8. septembra, bo tukajšnja gasilska četa imela slovesnost blagoslovitve nove brizgalne, ki so jo kupili že lani. Ob 10. uri bo pri podružnici sv. Jakoba cerkveno opravilo, ob dveh popoldne pa blagoslovitev motorne brizgalne.

Viničarski vestnik

Viničarski sklad

Ban g. dr. Marko Natlačen je predpisal pravilnik o vplačevanju prispevkov v viničarski sklad in o upravljanju ter uporabljanju tega sklada. Glasom čl. 1 tega pravilnika plača od vsakega pol ha vinograda, ki ga obdeluje viničar, lastnik vinograda 100 din. Plačilni odlok izda okrajno načelstvo tistega okraja, kjer se nahaja vinograd, ki ga viničar obdeluje. Ta znesek je treba plačati najkasneje do 21. oktobra vsakega leta. Okrajno načelstvo mora v ta namen zbrati vse podatke o površini vinogradov, ki jih viničarji obdelujejo, ter najkasneje do 1. septembra vsakega leta izdati plačilni odlok lastniku vinograda. Lastnik vinograda mora znesek, določen po plačilnem odloku okrajnega načelstva, plačati v teku 30 dni po sprejetju tega odloka. Proti plačilnemu odloku okrajnega načelstva je dopustna pritožba na kr. bansko upravo. V primeru neplačila se izterja določen znesek na običajen način. Vsa vplačila v viničarski sklad (denar) se nalagajo pri Hranilnici dravske banovine. Z viničarskim skladom razpolaga ban.

Sredstva tega sklada se morajo uporabiti za podpiranje viničarjev in njihovih svojcev v primerih dolgotrajne bolezni, onemoglosti in smrti in v kritje stroškov, združenih z upravljanjem in uporabljanjem tega sklada.

Knjigovodstvo sklada vodi finančni oddelek kr. banske uprave v Ljubljani, spise pa hrani oddelek za socialno politiko in ljudsko zdravje. Podpore in vsa ostala izplačila v breme sklada se plačujejo v mejah doseženih dohodkov in izkazani potrebi ter upravičenosti po nalogu bana.

Pravilnik je objavljen v »Službenem listu« z dne 24. avgusta 1940 in je tedaj dobil obvezno moč.

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Hlapca za govejo živino, ki zna molsti, sprejme Vilkomdvor, Vukovje, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1265

Ofra s 4 delovnimi močmi sprejme Vilkomdvor, Vukovje, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1264

Sprejem ofra; 3—4 delovne moči. Redi si lahko kravo in svinje. Nastop takoj. Naslov v upravi. 1268

Viničar, pošten in strokovno izurjen, s 5—6 delovnimi močmi, se sprejme pod ugodnimi pogoji s 1. novembrom. Zaposlitev celoletna. Poudarba na Franc Majzel, Bistrica, pošta Ruše. 1273

Hlapca h konjem, delavnega, poštenega, 30 do 45 let starega, samskega, sprejme takoj v stalno in dobro službo Arbeiter, Maribor, Dravska 5. 1282

Sprejem 2 viničarski družini s 4—5 delovnimi močmi. Ciste in vestne ljudi. Prednost z daljšimi službami. Preac Ivan, vinogradnik, Ptuj, Zg. Breg 31. 1277

Dekle, 12 do 16 let staro, se sprejme za stalno v pošteno hišo. Dobra vzgoja zasigurana. Prednost imajo brez staršev. Vpraša se pri posestniku v Vavrski 5. 1281

Sprejem ofra in hlapca takoj. Hrastje 7, Limbuš. 1287

Iščem viničarja (4 delovne moči in dve lastni kravi) za Vršnik, Sv. Jurij ob Pesnici. Gnus Miloš, Maribor, Sodna ulica 26. 1280

Služkinjo, pošteno in lepega vedenja, sprejme takoj Anica Čretnik, šivilja, Sv. Jurij ob južni železnici. 1272

Kmečko dekle, srednje starosti, išče službe kot pomočnica pri kmetijstvu. Naslov v upravi. 1284

Vzamem mlajšega sedlarskega pomočnika. Hrana, stanovanje v hiši. Joško Kolar, sedlar, Slov. Bistrica. 1290

Sprejem viničarja in pastirja. Cizerl Franc, Sp. Velovlak 21, p. Moškanjci. 1294

Sprejem služkinjo, plača po dogovoru. Železnik Anton, Sv. Peter pri Mariboru. 1292

Sprejem 14 letnega poštenega in zanesljivega kmečkega fanta za opravljanje cerkveniške službe, tudi taki, ki se želijo pripravljati na organistovski poklic. Perger, organist, Dravograd. 1299

Sprejem viničarja brez otrok, 2—3 delovne moči, po možnosti z lastno kravo. Rogina, Čreta, Slivnica pri Mariboru. 1300

Sprejmejo se: delavska družina s petimi delovnimi močmi ter lastno živino, pristav (majer) s petimi delovnimi močmi, najemnik s tremi delovnimi močmi, konjski hlapec, oženjen, brez otrok. Deputat: 1½—2 orala zemlje, 3 orale travnika. Vprašati: Uprava posestva Strassenhofen, p. Zg. Sv. Kungota. 1189

OSKRBA

Dijaka nižješolca sprejemem na vso oskrbo. Willdenrainerjeva 6, vrata 3. 1283

POSESTVA:

Umetni mlin dam v najem ali sprejem mlinarja. Jernej Hebar, pošta Ivanci št. 29. 1254

Kupim ali vzamem v najem manjše posestvo v bližini Ptuja. Naslov v upravi. 1279

Posestvo, sestojече iz polja in vinograda, prodam. Ješovnik, štralek pri Sv. Rupertu v Slov. gor. 1289

RAZNO:

Jabolka, namizna in za prešo, krompir in slivovko kupi v vsaki količini Pačnik Danimir, Laško. 1285

Kmečka pomoč v Celju, z. z. o. j., kupuje in zamenjava blago po najboljših cenah. Prodajajte po zadruzi seno, slamo, vse poljedelske produkte (žito, krompir, fižol itd.), praprot in gozdni mah za steljo, drva za kurivo, bučno, repično in seme od sončnic ter lanišče. Pristopajte k zadruzi! 1275

Prodam nov voz nosilnosti treh polovnjakov. Serk, kovač, Marija Snežna. 1271

Repico (rips), bučnice in sončnice zamenjate ali prodate najbolje v Oljarni, Maribor, Taborška ulica (pri mostu). 1274

Ne odlašajte! Pravočasno si nabavite za zimo razno manufakturo, perilo, nogavice, klobuke itd. po nizkih cenah samo v trgovini Josip Tušak pri Sv. Antonu. Velika zaloga razne železnine, kotlov in vsega, kar potrebujete za vaš dom. 1234

Avto »Opel«, za lahki tovor, vsak čas za vožnjo pripravljen, se poceni proda. Maribor, Tomšičev drevored 8. 1291

Ugodno prodam 2 motorčka Deutz 5 ks, pogon drva, plin ali nafta; mlatilnico in mlin za m. žita. Skrbinšek, Sp. Hajdina, Ptuj. 1293

Šivalni stroji, rabljeni, od 600 din naprej, vedno na zalogi. Ussar Alojz, Maribor, Trubarjeva 9. 1301

Kupim rabljen gepl z mlatilnico. Bezjak Alojz, Trgovišče, pošta Velika Nedelja. 1297

Pri starinarju Zidanšek, Koroška cesta 6, od srede naprej ostanki žameta, svile, delena, kloba, belega platna, oksforda, barhenda, flanele, moške in ženske srajce, obleke, hubertusi, predpasniki, platnene jopice, nogavice, kapice, nahrbtniki, otroški čevlji, moški štof od 46 din, širok 140 cm. 1298

Posojila dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5 %. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Moj Dom«, hranilna posojilnica, zastop. Aleksandrova c. 64, Maribor. Zato ne odlagajte, zglasite se čimprej. Priloga znamk 3 din. 1295

ŠOLSKE KNJIGE

ZA LJUDSKE, MEŠČANSKE, SREDNJE, STROKOVNE IN VSE VIŠJE ŠOLE, DOBRE POMOŽNE UČNE KNJIGE ZA VSE PREDMETE V VELIKI IZBIRI

ŠOLSKE POTREBŠČINE

KAKOR SVINČNIKE, PERESA, RADIRKE, RAVNILA, RISARSKE POTREBŠČINE, RAZNE ZVEZKE, MAPPE, AKTOVKE ITD. VAM NUDI PONAJNIŽJIHCENAH

KNJIGARNA

MOHORJEVE KNJIGARNE

CELJE, PREŠERNOVA ULICA 17

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 19

MURSKA SOBOTA, GLAVNI TRG 5

1276

Jabolčnik iz tropin. Ako boste imeli tropine od jabolk, hrušk, grozdja, lahko izvrstno uporabite za izdelavo »Jablus« sadjevca. Pišite po navodila na »Jablus«, Podčetrtek. 1296

Bencin motor z mlinom poceni prodam radi selitve. Naslov v upravi. 1270

Linolej, voščeno platno, preproge, zavese, odeje kupite najceneje pri »Obnova« F. Novak, Jurčičeva ul. 6. 1261

Motorno kolo v dobrem stanju proda Franc Tišler, Negova, p. Ivanjci. 1263

Vsak dan meso! Juha z mesom 3 din, pečenka 4 din, zrezek 4 din, guljaž 2,50 din, celo kosilo z mesom 4 din. Restavracija Planine, Dravska ulica 3. Dve minuti od Glavnega trga. 1288

Klobuke dobite od 28.—, 35.—, 40.— din naprej, vse iz lastne delavnice. Popravila se sprejemajo od 10—28 din. Prosim za obisk ter se priporočam! Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 1198

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovec, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Moštna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor Gosposka 11. 1269

Še vedno kupite dobro, po ugodnih cenah: nogavice, pletenine, bluže, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki), kombineže, modrčke, srajce, obleke, predpasnike, platno, odeje, koce, blago, perilo, konfekcijo, rute, šivalne potrebščine, galanterijo, milo, drobnino. Andrej Oset »Mara«, Koroška cesta 26 (poleg težnice, Vodnikov trg). 1093

Pozor!

Vsakovrstne odpadke železja, kovine, cunj, litine, papirja, kupuje in plačuje po najvišjih cenah trdka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Kocija 14 in podružnica na vogalu Ptujске in Tržaške ceste. Telefon 21-30. — Kupujem tudi gumo in steklo!

Uhani milijarderjeve hčere

1.

»Gospod šef, klicali ste me. Tu sem.«

»Me veseli, ljubi Garston. Takoj vam bom povedal, zakaj sem vas klical. Toda ne tu. Potrudite se v mojo zakladnico.«

Znani trgovec z zlatnino in biserji je peljal svojega nastavljenca po dolgem hodniku v razmeroma majhno sobo, ki je imela jeklena vrata in z jeklenimi ploščami obložene stene. V njej so bile velike, težke železne omare.

Trgovec Tomzon je sedel za pisalno mizo. Gostu je namignil, naj stori isto. Nato je začel:

»Milijarder Guld bi rad dal svoji hčeri Jani za god uhane. Mene je prosil, da bi mu jih oskrbel. Seveda morajo biti nekaj izrednega. Prehoditi sem moral precej sveta, preden sem jih dobil. Upam, da bosta gospod Guld in gospodična Jani z njimi zadovoljna.«

Odprl je eno izmed omar in vzel iz nje lepo škatlico. Odprl jo je in izročil Garstonu.

Ta si je ogledal uhane z večjim očesom, nato pa jih je vrnil.

»Krasni so!« je pripomnil oduševljeno.

»Kajne!« se je nasmehnil Tomzon. »Četrtilijona dolarjev bom dobil zanje.«

»In kakšno vlogo bom jaz igral pri tej stvari?«

»Saj razumete, da take dragocenosti ne morem poslati po pošti. Kak lopov bi zvohal uhane in jih s ponarejenimi zamenjal. Vi ste edini človek, kateremu jih zaupam. Ali bi hoteli potovati h Guld in mu jih osebno izročiti?«

»Prav rad, če mi jih res zaupate.«

»Če želite, vam dam dva oborožena moža za spremstvo.«

»Nočem spremljevalcev. Kje sploh najdete dva moža, o katerih bi mogli biti prepričani, da me ne bosta napadla ali izdala? Ne, ne! Nočem spremljevalcev. Zadeva naj ostane popolnoma tajna.«

»Prav imate. Toda kaj bo treba storiti za vašo varnost?«

»Nič. Sam bom potoval. Do kdaj morajo biti uhani pri Guld?«

»Do danes tedna.«

»Dobro. Potem mi jih že danes izročite. Potrebujem jih za potrebne predpriprave. Svetujem pa vam, da pred izročitvijo naredite na njih kakšno znamenje, ki bo tudi meni znano, da boste vedeli, ali bom svojo nalogo zvesto izvršil.«

Trgovec je šel k svoji delovni mizi, si nastavil na oko povečevalno steklo in je natančno ogledal uhane. Nato je na vsakem naredil zelo tanko zarezo, katere z navadnim očesom ni bilo mogoče opaziti. Nato je uhane dal v škatlico in se je vrnil h Garstonu. Škatlo mu je izročil in rekel:

»Srečno pot! Upam, da se vam ne bo nič zgodilo.«

»Zbogom, gospod šef.«

2.

Garston je vstopil v železniški voz drugega razreda. Zasedel je prostor v kotu pri oknu. Svojo staro ročno torbico si je položil na kolena in jo je z obema rokama močno držal.

V zadnjem trenutku pred odhodom vlaka je vstopil v voz močan, lepo oblečen gospod. nosil je črne naočnike. Pri vratih voza se je ustavil in pogledal po vozu. Nato se je usedel nasproti Garstonu. Iz žepa je potegnil časopis in je začel čitati. Vsak list časopisa je imel majhno luknjico, skozi katero je opazoval svojega sopotnika.

Vlak je drvel skozi gozd in se bližal samotni postaji. Tujec je pogledal skozi okno, potem je naglo skočil h Garstonu ter mu z eno roko pritisnil na nos in usta robec, ki je bil

prepojen z omamljivo tekočino, z drugo pa mu je iztrgal torbico. Vlak je kmalu nato obstal. Tujec je skočil iz njega in izginil v gozdu, ki se je raztezal okrog postaje.

Vse to se je tako naglo odigralo, da Garston ne bi mogel klicati na pomoč, četudi ne bi bil omamljen.

Po tem napadu je bil nekaj časa mir. Vlak je oddrdral mimo kakih desetih postaj. Garston se je naposled vzdramil. Začuden je pogledal okrog sebe. Šele čez čas je zbral toliko svoje misli, da se je spomnil, kaj se je zgodilo.

Vlak se je ustavil na neki večji postaji. V voz sta prišla dva moža v policijski uniformi. Sedla sta nasproti Garstonu. Ko se je vlak premaknil, je eden izmed njiju pokazal Garstonu uradno izkaznico in mu je rekel:

»Jaz sem policijski komisar Smith. Vi pa ste najbrž gospod Garston?«

»Da.«

»Vaš šef, gospod Tomzon, je na policiji naročil, naj vam odvzamemo uhane, ne iz nezaupanja, ampak, da zaradi njih ne bi imeli kakih sitnosti. Vprašam vas torej, ali mi jih boste izročili prostovoljno? Če ne, vas bom aretiral in vam uhane zaplenil. Upam, da vam bo prvi način ljubši.«

Garston je nekaj časa razmišljal, potem pa rekel:

»Prav imate! Uhane vam bom izročil, toda prosim za uradno potrdilo, da ste mi jih res odvzeli.«

»O potrdilu ni govora! Izročite mi uhane — ali pa...«

Garston se je zamislil. Čez čas je dejal:

»Naj bo! Udam se, ker sem primoran.«

Nato je odprl žepni nož in si odparal podlogo na suknji. Pri delu se ni silil in ker je žvižg naznanil, da se vlak bliža postaji, je komisar zavpil nad njim:

»Hitro! Hitro!«

Medtem ko se je vlak ustavljal, je Garston potegnil izza podloge dragoceno škatlico z napisom tvrdke Tomzon in jo izročil komisar-

ju. Ta jo je hlastno odprl in naglo pogledal njeno vsebino. Nato jo je skril v žep, nakar sta s spremljevalcem vred hitro skočila z vlaka.

Vlak je pozno zvečer prispel do mesta, v katerem je bila Guldova vila.

Tako pozno Garston ni mogel na obisk. Šel je v gostilno, ki jo je že prej poznal in je tam najel sobo.

Okrog ene po polnoči je Garstona vzbudil rahel šum, ki je prihajal iz kota, v katerem je stala peč. Garston je v temi napel oči. Z začudenjem je opazil, da se je gornji del peči odprl. Iz peči je prilezla temna postava, ki je nekaj časa stala pri peči in prisluškovala, nato naglo skočila k postelji, zgrabila škatlico, ki jo je Garston imel na prsih, prerezala vrstico, s katero jo je imel privezano okrog vratu, in spet hitro izginila v peči.

(Konec sledi)

*

SMEJTE SE!

Opomin

Smola je posodil svojemu prijatelju denar, pa ga ni dobil nazaj. Zato mu je naposled ves jezen pisal tole pismo:

»Dragi prijatelj!

Kdo je dobil od mene denar in ga ni vrnil? Ti! Kdo je obljubil, da mi ga bo v treh tednih vrnil? Ti! In kdo do danes tega ni storil? Ti! Kdo je slepar? — Tvoj Smola.«

Odgovor

Jožek je bil velik prijatelj živali. Zadnjič se je pogovarjal z domačim psom. Rekel mu je:

»Čuvaj, tebi se dobro godi! Ni se ti treba umivati, ne česati pa tudi v šolo ti ni treba hoditi...«

Prezgodaj

Predstojnik (pri telefonu): »Kaj pa to pomeni? Nekdo mi ravnokar javlja, da ste bolni in danes ne boste prišli v urad.«

Uradnik (v zadregi): »To je zmota. Šele jutri sem hotel ostati doma...«

V avtobusu

»Gospod, koliko ste stari?«

»Pet in dvajset let — toda zakaj vprašate?«

»No, potem ste dovolj stari za to, da lahko stojite na lastnih nogah...«

Bister odgovor

»Kdo izmed vas zna plavati?«

»Jaz, gospod učitelj!«

»Bravo! Kje si se naučil?«

»V vodi, gospod učitelj!«

Pri vojakih

Narednik: »Vi ste najbolj neumen v vsej četi! Ali imate v rodu še koga bolj neumnega?«

Regrut: »Imam enega brata.«

Narednik: »In kaj je ta?«

Regrut: »Narednik.«

*

UGANITE!

Rdeč vrtiček, beli plotek! Ne dežuje in ne sneži v njega in vendar je vedno moker?

(vrtulj)

Dve sta sestri, ki stanujeta čisto blizu in vidita vse prav dobro, le druga druge ne, čeravno je beli dan?

(oklo)

Kaj vedno teče in vendar se ne gane z mesta?

(Minskoko)

Kaj leti okoli zemlje in vendar ni žival, ne letalo in ne zrakoplov?

(Oblak)

*

IGRAJTE SE!

Dve osebi ne moreta prižgati sveče

Dve osebi naj poklekmeta tako druga nasproti drugi, da nista preblizu skupaj, a se vendar lahko dosežeta. Prva oseba ima v desni roki prižgano, druga v isti roki neprižgano svečo. Z levo roko vzdigneta obe osebi levo nogo tako, da klečita le na desni nogi. Nato poskušata prižgati neprižgano svečo ob prižgani. Mnogo smeha vzbujajo prizori, ko zdaj ta, zdaj oni pada ali se tudi oba obenem prekucneta po tleh.

MOSTIN

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 steklenico 20 din, za 2 ali več 25 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, poština povzete za 1 zavitek 10 din, za 2 ali več zavitkov 15 din.

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17
Zaloga v Ptuj:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK ZASTONJ!

NAJVEČJA DOMAČA
TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternmecki

CELJE 24

KLOBUKI, ČEVLJI, NOGAVICE, ROKAVICE, KRAVATE, ROBCI, DEŽNIKI

Pozor!

Za jesen in za šolo
bodete po izredno

nizkih cenah nakupili

manufakturo
konfekcijo
moške obleke
deške obleke
moško perilo
damske perilo
hubertuse
hlačevino
Krojaške potrebnosti

platno, šilone
svilene rute
namizne prte
predpasnike
zimsko blago
pletenine
nogavice
l.t.d. l.t.d.

Razprodaja
ostankov

Obleke za fantke (šolarje)

samo pri

Jos. Šusterič

naslednik

Janko Klobasa, Maribor

Glavni trg 17

Kupujte pri naših inserentih!

Pozor!

Centrala: Maribor

v lastni palači na oglu
Gospoke in Slovenske ulice

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vse te vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej
Južnoštajerska hranilnica

Vse šolske potrebščine

kupite najceneje in najboljše v prodajalnah
Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici
v Mariboru registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gospoka ulica 23

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.-

Za šolarje

„ABOZA“-oblekoKer je trpežna, je zato tudi cenejša. Zaloga:
I. PREAC, Maribor, Glavni trg 13. 1206BREZPLAČEN POUK V IGRANJU.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG!
MEINEL & HEROLD MARIBOR 3.106ZA JESEN! Velika izbira domačih pletenin,
šolskih plaščkov, nahrbtnikov, toplega perila
in nogavic najceneje pri 1212„**VIDA**“ MARIBOR, Koroška cesta št. 10.**VZAJEMNA
ZAVAROVALNICA
V LJUBLJANI**

ZAVARUJE:

P O Ž A R
V L O M
STEKLO
K A S K O
JAMSTVO
NEZGODE
ZVONOVE
ŽIVLJENJE
KARITAS

*V s a k**slovenski gospodar zavaruje
sebe, svojce in svoje imetje
le pri naši zavarovalnici***ZA ŠOLO**

295.-

230.-

275.-

95.-

275.-

350.-

100.-

95.-

Peko

Halo! Pomlad! Leto! **OSTANKI** mariborskih tekstilnih tovarov, dobro uporabni, pristno-barvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 14—17 m za ženske obleke, dečke in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštne prosto 155 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem **RAZPOŠILJALNICA KOSMOS**, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

Še se dobi poceni blago!za ženske obleke itd. pri **TRPINU, MARI-BOR, VETRINJSKA ULICA 15. 1199****Za šolarje**

nahrbtnike od 10 din naprej, nogavice iz lastne pletarne od 3.50 din naprej, jopce za otroke iz lastne pletarne od 22 din naprej, spodnje hlače, majce kupite najugodnejše pri

„LUNA“ Maribor

samo Glavni trg 24.

1182

Lepenka vseh vrst, ovojni papirji

v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj